ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՂԵԿԱՎԱՐ

0010 ք. Երևան, Կառավարական տուն 1

№ 02/05.31/41577-2024

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՂԵԿԱՎԱՐ-ԳԼԽԱՎՈՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ
ԴԱՎԻԹ ԱՌԱՔԵԼՅԱՆԻՆ

Հարգելի՛ պարոն Առաքելյան,

Ձեզ ենք ներկայացնում Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովում առաջին ընթերցմամբ ընդունված «Հայաստանի Հանրապետության ընտրական օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» սահմանադրական օրենքի և հարակից օրենքների նախագծերի փաթեթի (Կ-927-26.09.2024-ՊԻ-011/1) վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության առաջարկությունները՝ ամփոփաթերթի տեսքով, լրամշակված նախագծերը, ինչպես նաև նախագծերում կատարված փոփոխությունների վերաբերյալ տեղեկանքները՝ գլխադասային հանձնաժողովում քննարկելու համար:

Հարգանքով՝

/ԱՐԱՅԻԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ԱՄՓՈՓԱԹԵՐԹ

ՀՀ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՒՄ ԱՌԱՋԻՆ ԸՆԹԵՐՑՄԱՄԲ ԸՆԴՈՒՆՎԱԾ «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԳՐՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ՕՐԵՆՔԻ, «ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ» ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ՕՐԵՆՔԻ, «ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔԻ, «ԵՐԵՎԱՆ ՔԱՂԱՔՈՒՄ ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔԻ, «ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑՄԱՆ, ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑ ԱՌԱՆՁՆԱՑՎԱԾ ՍՏՈՐԱԲԱԺԱՆՈՒՄՆԵՐԻ, ՀԻՄՆԱՐԿՆԵՐԻ ԵՎ ԱՆՀԱՏ ՁԵՌՆԱՐԿԱՏԵՐԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔԻ, «ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄ ԵՎ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔԻ, «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔՐԵԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԳՐՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔԻ, «ՊԵՏԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔԻ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄ ԵՎ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔԻ, «ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԻՐԱՎԱԽԱԽՏՈՒՄՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՍԳՐՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔԻ, «ՀԱՆՐԱՔՎԵԻ ՄԱՍԻՆ» ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ՕՐԵՆՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ՕՐԵՆՔԻ, «ՏԵՂԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՔՎԵԻ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔԻ, «ԿՈՌՈՒՊՑԻԱՅԻ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՄԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔԸ ՉԵՂՅԱԼ ՃԱՆԱՉԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔԻ, «ՏԵՂԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՔՎԵԻ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄ ԵՎ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔԻ, «ՀԱՆՐԱՔՎԵԻ ՄԱՍԻՆ» ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ՕՐԵՆՔՈՒՄ

ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ՕՐԵՆՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ՕՐԵՆՔԻ, «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԳԻՐՔ» ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ՕՐԵՆՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ՕՐԵՆՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ՕՐԵՆՔԻ, «ԲԱՆԿԱՅԻՆ ԳԱՂՏՆԻՔԻ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔԻ, «ԿՈՌՈՒՊՑԻԱՅԻ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՄԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄ ԵՎ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔԻ ԵՎ «ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԻՐԱՎԱԽԱԽՏՈՒՄՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՍԳՐՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔԻ ՆԱԽԱԳԾԵՐԻ (Կ-927-26.09.2024-ՊԻ-011/1, Կ-927[1]-26.09.2024-ՊԻ-011/1, Կ-927[2]-26.09.2024-ՊԻ-011/1, Կ-927[3]-26.09.2024-ՊԻ-011/1, Կ-927[4]-26.09.2024-ՊԻ-011/1, Կ-927[5]-26.09.2024-ՊԻ-011/1, Կ-927[6]-26.09.2024-ՊԻ-011/1, Կ-927[7]-26.09.2024-ՊԻ-011/1, Կ-927[8]-26.09.2024-ՊԻ-011/1, Կ-927[9]-26.09.2024-ՊԻ-011/1, Կ-927[10]-26.09.2024-ՊԻ-011/1, Կ-927[11]-26.09.2024-ՊԻ-011/1, Կ-927[12]-26.09.2024-ՊԻ-011/1, Կ-927[13]-26.09.2024-ՊԻ-011/1, Կ-927[14]-26.09.2024-ՊԻ-011/1, Կ-927[15]-26.09.2024-ՊԻ-011/1, Կ-927[16]-26.09.2024-ՊԻ-011/1 և Կ-927[17]-26.09.2024-ՊԻ-011/1) ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԱԾ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐԻ

№	Առաջարկության (փոփոխության, լրացման) հեղինակը	Հոդվածը, կետը, որին վերաբերում է առաջարկությունը	Առաջարկություն (փոփոխություն, լրացում)	Առաջարկության վերաբերյալ հեղինակի (հիմնական զեկուցողի) եզրակացությունը	Առաջարկություն ներն ընդունելու կամ մերժելու վերաբերյալ հանձնաժողովի որոշումը
«Հայաստանի Հանրապետության ընտրական օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» օրենքի նախագիծ					
1.	***ՀՀ Ազգային***	**Նախագծի 3-րդ**	Նախագծի Հոդված 3-ով լրացվող 7.1-ին հոդվածը վերաշարադրել հետևյալ	**Չի ընդունվել:**	

	ժողովի «Հայաստան» խմբակցություն	**հոդված**	բովանդակությամբ 1. Ռազմական կամ արտակարգ դրության ժամանակ Ազգային ժողովի ընտրություններ չեն նշանակվում եւ չեն անցկացվում: Ռազմական կամ արտակարգ դրության պատճառով Ազգային ժողովի չնշանակված ընտրությունները նշանակվում են Հանրապետության նախագահի հրամանագրով՝ ռազմական կամ արտակարգ դրության ավարտից ոչ ուշ, քան 7 օր հետո, եւ անցկացվում են ռազմական կամ արտակարգ դրության ավարտից ոչ շուտ, քան 50, եւ ոչ ուշ, քան 65 օր հետո: 2. Ռազմական դրության ժամանակ տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրություններ չեն նշանակվում եւ չեն անցկացվում: Հայաստանի Հանրապետության ամբողջ տարածքում արտակարգ դրություն հայտարարվելու դեպքում տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրություններ չեն նշանակվում եւ չեն անցկացվում: Հայաստանի Հանրապետության տարածքի մի մասում արտակարգ դրություն հայտարարվելու դեպքում տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրություններ նշանակվում եւ անցկացվում են միայն այն համայնքներում, որոնց տարածքում արտակարգ դրություն հայտարարված չէ: Ռազմական կամ արտակարգ դրության պատճառով	Նախագծից հանվել են այն կարգավորումները, որոնք վերաբերում են ռազմական կամ արտակարգ դրության ընթացքում ընտրություններ նշանակելու և անցկացնելու արգելքին և ռազմական կամ արտակարգ դրության ավարտից հետո ընտրություններ նշանակելուն և անցկացնելուն:	

			չնշանակված տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրություններն անցկացվում են ռազմական կամ արտակարգ դրության ավարտից հետո՝ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի սահմանած օրերից առավել մոտ այն օրը, որ պահպանվեն հերթական ընտրությունների կազմակերպման եւ անցկացման համար սույն օրենսգրքով սահմանված ժամկետները: Սույն մասով նախատեսված սահմանափակումները չեն տարածվում համամասնական ընտրակարգով ձեւավորված ավագանու կողմից անուղղակի ընտրակարգով ընտրվող համայնքի ղեկավարի ընտրությունների վրա: 3. Ռազմական կամ արտակարգ դրության պատճառով չնշանակված կամ չանցկացված ընտրությունները կազմակերպվում եւ անցկացվում են սույն օրենսգրքով հերթական ընտրությունների համար սահմանված ընդհանուր կարգով՝ հաշվի առնելով ռազմական կամ արտակարգ դրության ավարտից հետո ընտրությունների կազմակերպման եւ անցկացման՝ սույն օրենսգրքով սահմանված առանձնահատկությունները: 4. Եթե ռազմական կամ արտակարգ դրությունը հայտարարվել է Ազգային ժողովի կամ տեղական		

			ինքնակառավարման մարմինների ընտրություններ նշանակվելուց հետո մինչեւ քվեարկության սկիզբը, ապա ռազմական կամ արտակարգ դրություն հայտարարվելու պահից ընտրական գործընթացն իրավունքի ուժով համարվում է **կասեցված:** Սույն մասով սահմանված դեպքում ռազմական կամ արտակարգ դրության հայտարարվելու պահից կասեցված ընտրական գործընթացը վերսկսվում է ռազմական կամ արտակարգ դրության ավարտից հետո, 7 օրյա ժամկետում կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի կողմից կայացված և հրապարակված որոշմանը հաջորդող 3-րդ օրվանից: Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի սույն մասով նախատեսված որոշմամբ պետք է հստակ նշվի ընտրական գործընթացը վերսկսելու օրվա եւ ընտրական գործընթացի այն պահի վերաբերյալ, որից պետք է շարունակվի ընտրական գործընթացը: Եթե ընտրական գործընթացը կասեցվել է մինչև ընտրություններին մասնակցող կուսակցությունների (կուսակցությունների դաշինքների) ընտրական ցուցակների գրանցման համար սահմանված ժամկետի ավարտը, ապա ընտրական գործընթացը վերսկսվում է ընտրություններին մասնակցող		

			կուսակցությունների (կուսակցությունների դաշինքների) ընտրական ցուցակների գրանցման (վերագրանցման) համար կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի կողմից սահմանված ողջամիտ ժամկետի սկզբից: Եթե ընտրական գործընթացը կասեցվել է ընտրություններին մասնակցող կուսակցությունների (կուսակցությունների դաշինքների) ընտրական ցուցակների գրանցման համար սահմանված ժամկետի ավարտից հետո մինչև քվեարկության սկիզբը, ապա ընտրական գործընթացը վերսկսվում է կասեցման պահից, բացառությամբ այն դեպքի, երբ գրանցված ընտրական ցուցակներ ունեցող կուսակցությունների (կուսակցությունների դաշինքների) առնվազը 2/3-ը պահանջում են կուսակցությունների (կուսակցությունների դաշինքների) ընտրական ցուցակների նոր գրանցում: 5. Եթե ռազմական կամ արտակարգ դրությունը հայտարարվել է Ազգային ժողովի կամ տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրությունների քվեարկության ավարտից հետո, ապա ռազմական կամ արտակարգ դրություն հայտարարվելու պահից ընտրական գործընթացն իրավունքի ուժով		

			համարվում է կասեցված, բացառությամբ քվեարկության նախնական արդյունքները ամփոփելու եւ դրանք արձանագրությամբ վավերացնելու գործողությունների: Սույն մասով սահմանված դեպքում ռազմական կամ արտակարգ դրության հայտարարվելու պահից կասեցված ընտրական գործընթացը վերսկսվում է ռազմական կամ արտակարգ դրության ավարտից հետո, 7 օրյա ժամկետում կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի կողմից կայացված և հրապարակված որոշմանը հաջորդող 3-րդ օրվանից: Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի սույն մասով նախատեսված որոշմամբ պետք է հստակ նշվի ընտրական գործընթացը վերսկսելու օրվա եւ ընտրական գործընթացի այն պահի վերաբերյալ, որից պետք է շարունակվի ընտրական գործընթացը: 6. Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը ռազմական կամ արտակարգ դրություն հայտարարվելուց հետո՝ անհապաղ, հանդես է գալիս Ազգային ժողովի կամ տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրական գործընթացը կասեցված լինելու մասին հայտարարությամբ եւ դրա վերաբերյալ ծանուցում է ընտրատարածքային ընտրական		

			հանձնաժողովներին եւ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովներին: 7. Ռազմական կամ արտակարգ դրություն հայտարարվելու հիմքով կասեցված ընտրական գործընթացի դեպքում սույն օրենսգրքի 53-րդ հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ կետով նախատեսված իրերի, ինչպես նաև ընտրական գործընթացին առնչվող փաստաթղթերի պահպանման կարգը սահմանում է Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը: Սույն մասով սահմանված իրերի և փաստաթղթերի պահպման կարգը պետք է ներառի գրանցված ընտրական ցուցակներ ունեցող կուսակցությունների (կուսակցությունների դաշինքների) ոչ պակաս, քան 2/3-ի, իսկ եթե ընտրական գործընթացը կասեցվել է մինչև ընտրություններին մասնակցող կուսակցությունների ընտրական ցուցակների գրանցումը, ապա Ազգային ժողովի բոլոր խմբակցությունների մասնակցության իրավունքը իրերի և փաստաթղթերի պահպանման գործընթացում: 8. Սույն հոդվածի 4-րդ եւ 5-րդ մասերով նախատեսված դեպքերում Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի որոշումները պետք լինեն պատճառաբանված, ներառեն ընտրական գործընթացների վերսկսման և ընթացակարգերի հիմնավոր, հստակ և ողջամիտ		

			ժամկետներ: 9. Ռազմական կամ արտակարգ դրության պատճառով չնշանակված Ազգային ժողովի կամ տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրությունները նշանակվում եւ անցկացվում են սույն հոդվածով, ինչպես նաեւ սույն օրենսգրքի 122.1-ին եւ 128.1-ին հոդվածներով սահմանված ժամկետներում: 10. Նոր քվեաթերթիկների, քվեարկության ծրարների եւ ինքնասոսնձվող դրոշմանիշների, ինչպես նաեւ ընտրական այլ նյութերի տպագրությունն իրականացվում է Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի որոշմամբ՝ հաշվի առնելով դրանց տպագրության անհրաժեշտությունը: 11. Ռազմական կամ արտակարգ դրություն հայտարարվելու դեպքում ընտրական գործընթացների կասեցման եւ վերսկսման վերաբերյալ սույն հոդվածի դրույթները կիրառվում են նաեւ Ազգային ժողովի ընտրությունների վերաքվեարկության կամ առանձին ընտրական տեղամասերում վերաքվեարկության եւ Ազգային ժողովի ընտրության երկրորդ փուլի դեպքերում: Ազգային ժողովի ընտրությունների երկրորդ փուլի դեպքում ռազմական կամ արտակարգ դրության հայտարարվելու պահից կասեցված ընտրական գործընթացը վերսկսվում		

			է ռազմական կամ արտակարգ դրության ավարտից հետո 10-րդ օրը: Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը ռազմական կամ արտակարգ դրության ավարտից ոչ ուշ, քան 7 օրվա ընթացքում պատճառաբանված որոշում է կայացնում ընտրական գործընթացի վերսկսման մասին, որում նշում է կատարվում ընտրական գործընթացի այն պահի վերաբերյալ, որից պետք է շարունակվի ընտրական գործընթացը: Ազգային ժողովի ընտրությունների վերաքվեարկության կամ առանձին ընտրական տեղամասերում վերաքվեարկության դեպքում ռազմական կամ արտակարգ դրության հայտարարվելու պահից կասեցված ընտրական գործընթացը վերսկսվում է ռազմական կամ արտակարգ դրության ավարտից հետո 10-րդ օրը: Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը ռազմական կամ արտակարգ դրության ավարտից ոչ ուշ, քան 7 օրվա ընթացքում պատճառաբանված որոշում է կայացնում ընտրական գործընթացի վերսկսման մասին, որում նշում է կատարվում ընտրական գործընթացի այն պահի վերաբերյալ, որից պետք է շարունակվի ընտրական գործընթացը եւ դրա մասին հանդես է գալիս հայտարարությամբ: Տեղական ինքնակառավարման		

			մարմինների ընտրությունների վերաքվեարկություն կամ առանձին ընտրական տեղամասերում վերաքվեարկություն նշանակվելուց հետո ռազմական կամ արտակարգ դրության հայտարարման դեպքում ընտրական գործընթացը իրավունքի ուժով համարվում է կասեցված: Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը ռազմական կամ արտակարգ դրություն հայտարարվելուց հետո՝ անհապաղ, հանդես է գալիս տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրական գործընթացը կասեցված լինելու մասին հայտարարությամբ եւ դրա վերաբերյալ ծանուցում ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովներին եւ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովներին: **Հիմնավորում:** Առաջարկությունը հիմնված է Սահմանադրության 2-րդ հոդվածով սահմանված ժողովրդաիշխանության հիմնարար արժեքը և ազատ, պարբերական և թափանցիկ ընտրության միջազգային սկզբունքները պաշտպանելու հրամայականի վրա: Սահմանադրական կարգի սպառնալիք է հանդիսանում նաև այն, որ որևէ կերպ նվազագույնի չհասցվեն կամ չչեզոքացվեն պարբերական ընտրությունների խաթարման հնարավորությունները: Այս առումով		

			սույն փոփոխությունները թղթակցվում են նաև Ռազմական և արտակարգ դրությունների իրավական ռեժիմների մասին օրենքներով առաջարկվող փոփոխությունների հետ: Վերջիններովս առաջարկվում է արգելել քվեարկության օրը ժամը 08:00-ից մինչև 20:00-ն արտակարգ կամ ռազմական դրություն հայտարարելը՝ սահմանափակելով համապետական կարևորագույն միջոցառմանը ներքին կամ արտաքին անօրինական միջամտության հնարավորությունը: Այլ կերպ նվազագույնի հասցնել ընտրական կամ հանրաքվեի անցկացման խոչընդոտ ստեղծող հնարավորությունները: Առաջարկությունը բխում է նաև աշխատանքային քննարկումներից: Առաջարկության ընդունման դեպքում հնարավոր է քննարկել նաև քվեարկությունից հետո ընտրություններն անվավեր ճանաչելու հնարավորությունների կառուցակարգերը՝ բացառելով ներքաղաքական լարված իրավիճակով պայմանավորված ընտրությունների բնականոն ընթացքը խաթարելու հնարավորությունները: Առաջարկություններն հիմնված են նաև Վենետիկի հանձնաժողովի դիրքորոշումների վրա: **Այս համատեքստում առաջարկում**		

			ենք նաև նախագծերի փաթեթը լրացնել հետևյալ օրինագծերով 1. «Արտակարգ դրության իրավական ռեժիմի մասին» օրենքում լրացում կատարելու մասին «Արտակարգ դրության իրավական ռեժիմի մասին» 2012 թվականի մարտի 21-ի ՀՕ -106-Ն օրենքի 3-րդ հոդվածի երկրորդ մասը լրացնել նոր պարբերությամբ հետևյալ ձևակերպմամբ՝ «Արգելվում է արտակարգ դրություն հայտարարել Ազգային ժողովի ընտրությունների, ինչպես նաև նշանակված հանրաքվեի օրը ժամը 08:00-ից մինչև 20:00-ն: Սույն պարբերությամբ սահմանված արգելքը չի սահմանափակում կառավարությանը պատճառաբանված որոշմամբ ձեռնարկելու սույն օրենքով նախատեսված միջոցառումները՝ առաջնորդվելով քաղաքացիների ազատ կամքի արտահայտմանը չխոչընդոտելու սկզբունքով:» 2. «Ռազմական դրության իրավական ռեժիմի մասին» 2006 թվականի դեկտեմբերի 5-ի ՀՕ-258-Ն օրենքի 5-րդ հոդվածը լրացնել նոր՝ 4-րդ, մասով հետևյալ ձևակերպմամբ՝ «Արգելվում է ռազմական դրություն հայտարարել Ազգային ժողովի ընտրությունների, ինչպես նաև նշանակված հանրաքվեի օրը ժամը 08:00-ից մինչև 20:00-ն: Սույն		

			պարբերությամբ սահմանված արգելքը չի սահմանափակում կառավարությանը պատճառաբանված որոշմամբ ձեռնարկելու սույն օրենքով նախատեսված միջոցառումները՝ առաջնորդվելով քաղաքացիների ազատ կամքի արտահայտմանը չխոչընդոտելու սկզբունքով:» **Հիմնավորում:** Ռազմական կամ արտակարգ դրությունը հանդիսանում են Հայաստանի Հանրապետության ինքնիշխանությունը, տարածքային ամբողջականությունը, ինչպես նաև սահմանադրական կարգը պաշտպանելու կարևորագույն միջոցներ (հատուկ ռեժիմային ինստիտուտներ): Մյուս կողմից սահմանադրական կարգի կարևորագույն հենասյուն է պարբերական և ազատ ընտրությունների անցկացումը, որը կարիք ունի անվերապահ պաշտպանության: Հետևաբար, որպեսզի արհեստական հակադրություն չստեղծվի պետության կարևորագույն այս ինստիտուտների միջև, առաջարկվում է դրանց սահմանափակումները հավասարակշռել այնպես, որ դրանք համարժեք ձևով արձագանքեն և դիմագրավեն սահմանադրական կարգին սպառնացող ներքին և արտաքին սպառնալիքներին: Տես նաև ընտրական օրենսգրքի		

			առաջարկվող փոփոխությունների վերաբերյալ բացատրությունը: Ընդ որում, վերը նշված առաջարկները չիրացվելու դեպքում՝ առաջարկվում է ռազմական և արտակարգ դրության վերաբերյալ սույն փոփոխություններով ներկայացվող կարգավորումները հանել նախագծերի փաթեթից՝ առավել ընդգրկուն քննարկում կազմակերպելու և նոր լուծումներ գտնելու նպատակադրությամբ:		
2.	***ՀՀ Ազգային ժողովի «Հայաստան» խմբակցություն***	**Նախագծի 73-րդ հոդված**	Նախագծի հոդված 73-ից հանել 2-րդ և 3-րդ կետերով առաջարկվող լրացումները, քանի որ անտրամաբանական է ընտրություններին մասնակցելու համար կուսակցություններից պահանջել ներկայացնել կուսակցության կանոնադրության՝ օրենքին համապատասխանելու վերաբերյալ հավաստում արդարադատության նախարարությունից կամ կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովից տեղեկանք՝ օրենքով սահմանված հաշվեվությունը կուսակցության կողմից հանձնաժողովին ներկայացված լինելու վերաբերյալ: Բացի այն, որ պետական մարմինները տեղեկատվության հասանելիություն ունեն և չպետք է դրանով ծանրաբեռնել և ավելորդ վարչարարություն իրականացնել	**Ընդունվել է:** Նախագծից հանվել են քննարկվող կարգավորումները:	

			կուսակցությունների նկատմամբ, այլ նաև այն պատճառով, որ պետք է առաջնորդվել օրինական կարգով գրանցված և գործունեություն իրականացնող կուսակցությունների իրավաչափ վարքագծով: Հակառակն ապացուցելու պարտականությունը պետական մարմնին է, այլ ոչ թե կուսակցությանը: Առաջարկության կարևոր հիմնավորում է նաև այն, որ կանոնադրության՝ օրենքին համապատասխանության վերաբերյալ ստուգման պարտավորությունը, որը գործող օրենքով դրված էր կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի վրա նույն այս փոփոխություններով (նախագծի 58 և 74 հոդվածներ) հանվում են: Այս համատեքստում առաջարկում ենք նաև նախագծերի փաթեթից հանել «Իրավաբանական անձանց պետական գրանցման, իրավաբանական անձանց առանձնացված ստորաբաժանումների, հիմնարկների եվ անհատ ձեռնարկատերերի պետական հաշվառման մասին» օրենքում լրացումներ կատարելու մասին օրենքի նախագիծը:		
«Կուսակցությունների մասին» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» սահմանադրական օրենքի նախագիծ					

1.	***ՀՀ Ազգային ժողովի «Հայաստան» խմբակցություն***	**Նախագծում լրացնել նոր հոդված**	Նախագիծը լրացնել նոր հոդվածով հետևյալ բովանդակությամբ «Հոդված .. Օրենքի 12-րդ հոդվածի 4-րդ մասում «հիմնադիր» բառը փոխարինել «անդամ» բառով: **Հիմնավորում:** Հոդվածի վերնագիրն ու բովանդակությունը հարկ է համապատասխանեցնել: Բացի այդ, նախատեսված սահմանափակումը վերաբերելի է կուսակցության անդամներին, այլ ոչ թե հիմնադիրներին: Առաջարկությունը բխում է նաև աշխատանքային քննարկումներից:	**Չի ընդունվել:** ՀՀ կառավարությունը նպատակահարմար չի գտնում առաջարկվող փոփոխության իրականացումը այս փաթեթով, քանի որ ներկայացված առաջարկը չի բխում առաջին ընթերցմամբ ընդունված Նախագծերի փաթեթի բովանդակությունից:	
2.	***ՀՀ Ազգային ժողովի «Հայաստան» խմբակցություն***	**Նախագծի 1-ին հոդված**	Նախագծի հոդված 1-ում կատարել հետևյալ լրացումը «Հոդված 17-ի 3-րդ մասի 3-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ «3) մշտապես գործող ղեկավար մարմնի ղեկավարի ընտրությունը, եթե կուսակցության կանոնադրությամբ նախատեսված է մշտապես գործող ղեկավար մարմնի ղեկավարի պաշտոն,»:	**Ընդունվել է:**	
3.	***ՀՀ Ազգային ժողովի «Հայաստան» խմբակցություն***	**Նախագծում լրացնել նոր հոդված**	Նախագիծը լրացնել նոր հոդվածով հետևյալ բովանդակությամբ «Հոդված....Օրենքի Հոդված 23-ը վերաշարադրել հետևյալ բովանդակությամբ Հոդված 23. Կուսակցության գույքը 1. Կանոնադրությամբ և ծրագրով սահմանված նպատակների իրականացման համար	**Չի ընդունվել:** ՀՀ կառավարությունը նպատակահարմար չի գտնում առաջարկվող փոփոխության իրականացումը այս փաթեթով և նախագծի քննարկման այս փուլում, հաշվի առնելով նաև, որ	

			կուսակցությունը սեփականության կամ այլ գույքային իրավունքով կարող է ունենալ ցանկացած գույք: Կուսակցությունը սեփականության իրավունքով չի կարող ունենալ այնպիսի գույք, որը հանված է շրջանառությունից: 2. Կուսակցության գույքը գոյանում է՝ 1) կուսակցությանն անդամագրվելու համար միանվագ կատարվող վճարներից (մուտքի վճարներից), սահմանված չափով պարբերաբար կատարվող վճարներից (անդամավճարներից), եթե դրանք սահմանված են կուսակցության կանոնադրությամբ. 2) սույն օրենքի 24-րդ հոդվածով նախատեսված նվիրատվություններից. 3) սույն օրենքի 26-րդ հոդվածով նախատեսված կարգով բյուջետային ֆինանսավորումից. 4) սույն օրենքով սահմանված գործունեությունից ստացված եկամուտներից, 5) կուսակցության կողմից գնված (ձեռք բերված) գույքից, 6) սույն օրենքի պահանջներին համապատասխան ներգրաված վարկերից և փոխառություններից: 3. Մեկ ֆիզիկական անձի կողմից անդամավճարի առավելագույն չափը տարեկան չի կարող գերազանցել նվազագույն աշխատավարձի հազարապատիկը:	դրանք ամբողջությամբ չեն քննարկվել շահագրգիռ մարմինների, կուսակցությունների և քաղաքացիական հասարակության ներկայացուցիչների հետ: Բացի այդ ներկայացված չեն հիմնավորումներ առաջարկի անհրաժեշտության վերաբերյալ:	

			4. Կուսակցության անդամը սեփականության իրավունք չունի կուսակցությանը պատկանող գույքի նկատմամբ: Կուսակցության գույքի նվիրատվությունն արգելվում է, բացառությամբ օրենքով նախատեսված դեպքերի: 5. Կուսակցությունն իր գույքով պատասխանատվություն չի կրում իր անդամների պարտավորությունների համար, իսկ կուսակցության անդամը իր գույքով պատասխանատվություն չի կրում կուսակցության պարտավորությունների համար: 6 Կուսակցությունը կարող է բանկային հաշիվներ ունենալ միայն Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող՝ Կենտրոնական բանկի լիցենզավորած բանկերում: 7. Կուսակցությունը բոլոր դրամական վճարումները կատարում է անկանխիկ հաշվարկներով: 8. Կուսակցությունը կարող է ներգրավել վարկային միջոցներ: Կուսակցության հետ վարկային պայմանագիր կնքելու դեպքում այդ պայմանագրի պայմանները, ներառյալ՝ վարկի տոկոսադրույքը, պետք է համապատասխանեն շուկայում գործող սովորական պայմաններին և չպետք է էականորեն տարբերվեն այլ անձանց հետ նույնանման պայմաններում կնքվող պայմանագրերի պայմաններից: 9. Վարկային պայմանագրի դեպքում		

			արգելվում են վարկը կամ դրանց տոկոսներն ամբողջությամբ կամ մասնակի վճարելու պարտականությունից կուսակցությանն ազատելը (պարտքը ներելը) կամ պայմանագիրը կնքելուց հետո տոկոսադրույքը վերանայելը, որի արդյունքում տոկոսադրույքը շուկայականից էականորեն կնվազի, կամ այդ պայմանագրերի հետ փոխկապակցված գրավի պայմանագիրը վաղաժամկետ լուծելը կամ պայմանագրի պայմանների այնպիսի փոփոխությունները, որոնք կարող են դիտվել ակնհայտ անհավասար այլ անձանց հետ կնքվող համանման պայմանագրերի պայմանների համեմատ կամ փաստացի կարող են հավասարվել պարտքը ներելուն: Սույն դրույթների խախտումը կարող է դիտվել որպես իրավաբանական անձի կողմից նվիրատվություն և առաջացնել օրենքով սահմանված պատասխանատվություն: 10. Սույն հոդվածի 8-րդ և 9-րդ մասերի դրույթների խախտման հետևանքով կուսակցության ձեռք բերած եկամուտը (խնայողությունը) համարվում է օրենքով արգելված նվիրատվություն և ենթակա է փոխանցման պետական բյուջե՝ սույն օրենքի 24-րդ հոդվածին համապատասխան: Սույն դրույթների խախտումն առաջացնում է օրենքով		

			սահմանված պատասխանատվություն: 11. Կուսակցության հետ բանկային ավանդի պայմանագիր կնքելիս պայմանագրի պայմանները, ներառյալ՝ բանկային ավանդի տոկոսադրույքը պետք է համապատասխանեն շուկայում գործող սովորական պայմաններին և չպետք է էականորեն տարբերվեն այլ անձանց հետ նույնանման պայմաններում կնքվող պայմանագրերի պայմաններից: Եթե բանկային ավանդի տոկոսադրույքը էականորեն գերազանցում է համանման պայմանագրերի դեպքում առաջարկվող տոկոսադրույքը, ապա ավանդի տոկոսների՝ համանման պայմանագրերի համեմատ էականորեն գերազանցող մասը դիտվում է որպես օրենքով չթույլատրված աղբյուրից նվիրատվություն և ենթակա է փոխանցման պետական բյուջե՝ սույն օրենքի 24-րդ հոդվածին համապատասխան: Սույն մասի դրույթների խախտումը կարող է դիտվել որպես իրավաբանական անձի կողմից նվիրատվություն և առաջացնել օրենքով սահմանված պատասխանատվություն: 12. Կուսակցության հետ փոխառության պայմանագիր կնքելու դեպքում այդ պայմանագիրը ենթակա է նոտարական վավերացման, իսկ		

			պայմանագրի ժամկետը չի կարող ավելին լինել քան երկու տարին: Կուսակցության հետ կնքված փոխառության պայմանագրով փոխատու կարող է լինել միայն ֆիզիկական անձը: Մեկ ֆիզիկական անձի կողմց ներգրավված առավելագույն չափը չի կարող ավելին լինել, քան նվազագույն աշխատավարձի տասհազարապատիկը:»:		
4.	***ՀՀ Ազգային ժողովի «Հայաստան» խմբակցություն***	**Նախագծի 4-րդ հոդված**	Նախագծի 4-րդ հոդվածը շարադրել նոր խմբագրությամբ «Հոդված 4. Օրենքի 24-րդ հոդվածը շարադրել նոր խմբագրությամբ. «Հոդված 24. Կուսակցությանը կատարվող նվիրատվությունները 1. Կուսակցությունն իրավունք ունի դրամական միջոցների և այլ գույքի, երրորդ անձի կողմից կուսակցության պարտքը մարելու, պարտատիրոջ կողմից կուսակցության պարտքը ներելու, ինչպես նաև կուսակցության օգտին կատարվող այլ գործունեության տեսքով նվիրատվություններ ստանալու ֆիզիկական անձանցից, բացառությամբ սույն հոդվածի 4-րդ մասով նախատեսված դեպքերի: 1.1. Նվիրատվություն են համարվում նաև կուսակցության օգտին անհատույց աշխատանքների կատարումը, ծառայությունների մատուցումը, կուսակցությանը	**Ընդունվել է մասնակի:** Որոշ առաջարկներ ընդունվել են և ներառվել են նախագծում: Մյուս առաջարկների ընդունումը Կառավարությունը նպատակահարմար չի գտնում այս փաթեթով և նախագծի քննարկման այս փուլում, հաշվի առնելով նաև, որ դրանք ամբողջությամբ չեն քննարկվել շահագրգիռ մարմինների, կուսակցությունների և քաղաքացիական հասարակության ներկայացուցիչների հետ: Բացի այդ ներկայացված չեն հիմնավորումներ առաջարկի անհրաժեշտության վերաբերյալ:	

			սեփականության իրավունքով գույքի փոխանցումը, օգտագործման հանձնումը կամ նույն կամ համանման ապրանքների, աշխատանքների կամ ծառայությունների համար գործող շուկայական արժեքից էականորեն ցածր գնով կուսակցության օգտին աշխատանքների կատարման կամ ծառայությունների մատուցման կամ կուսակցությանը սեփականության իրավունքով գույքի փոխանցման կամ վարձակալության հանձնելու հետևանքով կուսակցության մոտ ձևավորված խնայողությունը (բնեղենով նվիրատվությունը): Գործող շուկայական արժեքից տարբերվող գինը համարվում է էականորեն ցածր, եթե այն գործող շուկայական արժեքից տարբերվում է նվազագույնը քսան տոկոսը գերազանցող չափով: 1.2. Սույն հոդվածի 1.1-ին մասով նախատեսված բնեղենով նվիրատվությունները ենթակա են հաշվարկման իրենց շուկայական արժեքով և պետք է արտացոլվեն կուսակցության տարեկան հաշվետվության մեջ, իսկ դրանց արժեքը (գումարը՝ դրամական արտահայտությամբ՝ պայմանագրով նախատեսված արժեքի և շուկայական արժեքի տարբերության մասով) ներառվում է նվիրատվությունների՝ սույն օրենքով սահմանված առավելագույն սահմանաչափում: 2. Կուսակցությանը տրվող		

			նվիրատվության, ինչպես նաեւ անդամավճարի եւ մուտքի վճարի ընդհանուր չափը՝ դրամական արտահայտությամբ, մեկ տարվա ընթացքում չի կարող գերազանցել օրենքով սահմանված նվազագույն աշխատավարձի մեկ միլոնապատիկը, այդ թվում՝ մեկ ֆիզիկական անձի կողմից՝ օրենքով սահմանված նվազագույն աշխատավարձի տասհազարապատիկը: Սույն հոդվածով սահմանված՝ նվիրատվությունների առավելագույն սահմանաչափը չի ներառում Ազգային ժողովի ընտրությունների դեպքում նախընտրական քարոզչության ժամանակահատվածում մեկ ֆիզիկական անձի կողմից ընտրություններին մասնակցող (այդ թվում կուսակցությունների դաշինքի միջոցով) կուսակցությանը տրվող առավելագույնը նվազագույն աշխատավարձի տասհազարապատիկի չափով գումար հանդիսացող նվիրատվությունները, համամասնական ընտրակարգով անցկացվող համայնքների ավագանիների ընտրությունների դեպքում նախընտրական քարոզչության ժամանակահատվածում մեկ ֆիզիկական անձի կողմից ընտրություններին մասնակցող (այդ թվում կուսակցությունների դաշինքի միջոցով) կուսակցությանը տրվող		

			առավելագույնը նվազագույն աշխատավարձի հինգհազարապատիկի չափով գումար հանդիսացող նվիրատվությունները: Ֆիզիկական անձը կարող է սույն մասի առաջին պարբերությունում նշված նվիրատվության առավելագույն սահմանաչափի շրջանակներում նվիրատվություն կատարել մեկ եւ ավելի կուսակցության: Ֆիզիկական անձը կարող է սույն մասի երկրորդ պարբերությունում նշված չափերով նվիրատվությունները կատարել համապատասխան ընտրություններին մասնակցող յուրաքանչյուր կուսակցության: 3. Կուսակցությանը նվիրատվության կարգով տրվող անշարժ գույքի արժեքը չի կարող գերազանցել նվազագույն աշխատավարձի քսանհինգ հազարապատիկը: Կուսակցությանը նվիրատվության կարգով տրվող անշարժ գույքը չի կարող օտարվել նվիրատվության օրվանից առնվազն հինգ տարվա ընթացքում: 4. Նվիրատվություններ չեն թույլատրվում՝ 1) օտարերկրյա պետություններից 2) ցանկացած տեսակի իրավաբանական անձանցից, այդ թվում՝ օտարերկրյա իրավաբանական անձանցից և միջազգային կազմակերպություններից 3) պետական և համայնքային		

			բյուջեներից և (կամ) արտաբյուջետային միջոցներից, բացառությամբ սույն օրենքի 26-րդ հոդվածի համաձայն կատարվող ֆինանսավորման; 4) պետական և համայնքային կազմակերպություններից, պետական կամ համայնքային մասնակցությամբ կազմակերպություններից; 5) անանուն անձանցից. 6) Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն չունեցող անձանցից: 5. Սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված չափը գերազանցող նվիրատվությունների ստացման դեպքում կուսակցությունը պարտավոր է ստանալուց հետո՝ իննսուն օրյա ժամկետում, կուսակցության համար սահմանված նվիրատվության, անդամավճարի կամ մուտքի վճարի սահմանված չափը գերազանցող մասը կամ նվիրատվությունն ամբողջությամբ վերադարձնել նվիրատուին, իսկ դրա անհնարինության դեպքում՝ փոխանցել պետական բյուջե: Եթե սույն հոդվածով սահմանված նվիրատվությունը ոչ դրամական տեսքով է, ապա տվյալ գույքը կամ դրա շուկայական արժեքի չափով դրամական միջոցները նույն ժամկետում փոխանցվում են պետական բյուջե: Սույն մասով նախատեսված գործողությունների		

			վերաբերյալ տեղեկատվությունը կուսակցությունը ներառում է կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողով ներկայացվող տարեկան հաշվետվությունում: 6. Սույն հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված չթույլատրված նվիրատվությունների ստացման դեպքում կուսակցությունը պարտավոր է ստանալուց հետո՝ իննսուն օրյա ժամկետում փոխանցել պետական բյուջե: Եթե սույն հոդվածով սահմանված նվիրատվությունը ոչ դրամական տեսքով է, ապա տվյալ գույքը կամ դրա շուկայական արժեքի չափով դրամական միջոցները նույն ժամկետում փոխանցվում են պետական բյուջե: Սույն մասով նախատեսված գործողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը կուսակցությունը ներառում է կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողով ներկայացվող տարեկան հաշվետվությունում: 7. Նվիրատվություն կատարող անձինք պարտավոր են նշել իրենց անունը, ազգանունը, հանրային ծառայության համարանիշը կամ դրա բացակայության վերաբերյալ տեղեկանքը, անձը հաստատող փաստաթղթի համարը: 8. Կուսակցությանն օրենքով սահմանված դրամական հատկացումները կատարվում են միայն անկանխիկ:		

			9. Սույն օրենքի իմաստով՝ նվիրատվություն չեն համարվում կամավորների կողմից անձնական գույքի օգտագործմամբ (բացառությամբ տրանսպորտային միջոցների և անշարժ գույքի) կատարված աշխատանքը կամ ծառայությունների մատուցումը, ինչպես նաև տեղական կամ միջազգային համագործակցության շրջանակներում կուսակցությանն ու նրա անդամներին ուսումնառության, վերապատրաստման, համաժողովներին, սեմինարներին և նմանատիպ այլ միջոցառումներին մասնակցության նպատակով հատուցված համապատասխան ողջամիտ ծախսերը: Սույն հոդվածի իմաստով՝ աշխատանքների կատարումը կամ ծառայությունների մատուցումը չի համարվում կամավոր աշխատանք, եթե դրանց կատարման համար պահանջվում է որոշակի մասնագիտական որակավորում, դրանց դիմաց աշխատանք կատարողը կամ ծառայություններ մատուցողը այլ դեպքերում սովորաբար ստանում է հատուցում, և աշխատանքի կամ ծառայության մատուցման տևողությունը գերազանցում է շաբաթական 20 ժամը: Այդ ծառայությունները համարվում են բնեղենով նվիրատվություն և ներառվում են		

			նվիրատվությունների՝ սույն օրենքով սահմանված առավելագույն սահմանաչափում:		
5.	***ՀՀ Ազգային ժողովի «Հայաստան» խմբակցություն***	**Նախագծում լրացնել նոր հոդված**	Նախագիծը լրացնել նոր հոդվածով հետևյալ բովանդակությամբ «Օրենքի Հոդված 26-ը վերաշարադրել հետևյալ բովանդակությամբ Հոդված 26. Կուսակցությունների պետական ֆինանսավորումը 1. Կուսակցությունների պետական ֆինանսավորումը (պետական սուբսիդավորումը) իրականացվում է Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեի միջոցների հաշվին՝ նպատակ ունենալով խթանելու որոշակի հանրային աջակցություն ունեցող կուսակցությունների կենսունակությունն ու ինքնուրույնությունը: Այդ ծախսերն արտացոլվում են պետական բյուջեում առանձին հոդվածով: 2. Պետական ֆինանսավորումը կազմված է երկու մասից՝ պետական ընդհանուր ֆինանսավորում և պետական խրախուսում: Յուրաքանչյուր տարվա համար պետական ընդհանուր ֆինանսավորումը կուսակցություններին տրամադրվում է կիսամյակային սկզբունքով, բայց ոչ շուտ, քան Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի կողմից կուսակցության տարեկան հաշվետվության ստուգումը:	**Ընդունվել է մասնակի:** Նախագծում կատարվել են որոշ հստակեցնումներ նպատային ֆինանսավորման մասով և բարձրացվել է պետական ընդհանուր ֆինանսավորման տոկոսը: Առաջարկի մյուս մասերով Կառավարությունը նպատակահարմար չի գտնում փոփոխության իրականացումը այս փաթեթով և նախագծի քննարկման այս փուլում, հաշվի առնելով նաև, որ դրանք ամբողջությամբ չեն քննարկվել շահագրգիռ մարմինների, կուսակցությունների և քաղաքացիական հասարակության ներկայացուցիչների հետ: Բացի այդ ներկայացված չեն հիմնավորումներ առաջարկի անհրաժեշտության վերաբերյալ:	

			Պետական խրախուսումը յուրաքանչյուր տարվա համար տրամադրվում է միանվագ՝ սույն օրենքով սահմանված պայմանների բավարարման դեպքում: 3. Պետական ֆինանսավորում հատկացվում է այն կուսակցությանը, որի ընտրական ցուցակն Ազգային ժողովի վերջին ընտրությունների ժամանակ ստացել է քվեարկությանը մասնակցած բոլոր կուսակցությունների ընտրական ցուցակների օգտին կողմ տրված ձայների ընդհանուր թվի և անճշտությունների թվի գումարի առնվազն երկու տոկոսը: Կուսակցությունների դաշինքի դեպքում պետական ֆինանսավորումը հատկացվում դաշինքի կուսակցություններին, եքե դաշինքը հաղթահարել է «Հայաստանի Հանրապետության ընտրական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքով նախատեսված ընտրական արգելապատնեշը: Պետական ֆինանսավորում չի հատկացվում այն կուսակցությանը կամ կուսակցությունների դաշինքում ընդգրկված կուսակցությանը, որի ակտիվների արժեքը, ըստ կուսակցության տարեկան հաշվետվության, գերազանցում է պետական բյուջեով տվյալ տարում բոլոր կուսակցությունների պետական ֆինանսավորման համար		

			նախատեսված ընդհանուր գումարի հնգապատիկը: 4. Սույն հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված շեմը հաղթահարած յուրաքանչյուր կուսակցությանը հասանելիք ընդհանուր ֆինանսավորումը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով՝ 1) 2-ից մինչև 5 տոկոս ձայներ ստանալու դեպքում՝ օրենքով սահմանված նվազագույն աշխատավարձի չափով՝ յուրաքանչյուր ձայնի դիմաց՝ 2) 5-ից մինչև 20 տոկոս ձայներ ստանալու դեպքում՝ մինչև 5 տոկոսի սահմաններում տրված յուրաքանչյուր ձայնի դիմաց՝ օրենքով սահմանված նվազագույն աշխատավարձի չափով, իսկ 5-ից մինչև 20 տոկոսի սահմաններում տրված յուրաքանչյուր ձայնի դիմաց՝ օրենքով սահմանված նվազագույն աշխատավարձի կեսի չափով՝ 3) 20 և ավելի տոկոս ձայներ ստանալու դեպքում՝ մինչև 5 տոկոսի սահմաններում տրված յուրաքանչյուր ձայնի դիմաց՝ օրենքով սահմանված նվազագույն աշխատավարձի չափով, 5-ից մինչև 20 տոկոսի սահմաններում՝ յուրաքանչյուր ձայնի դիմաց՝ օրենքով սահմանված նվազագույն աշխատավարձի կեսի չափով, իսկ 20 տոկոսը գերազանցող սահմաններում տրված յուրաքանչյուր ձայնի դիմաց՝ օրենքով սահմանված նվազագույն		

			աշխատավարձի մեկ քառորդի չափով: 5. Պետական բյուջեում ընդհանուր ֆինանսավորման ծավալը հավասար է սույն հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված շեմը հաղթահարած բոլոր կուսակցությունների (դաշինքների) սույն հոդվածի 4-րդ մասով նախատեսված բանաձևի հաշվարկով ստացված թվերի հանրագումարին: 6. Պետական խրախուսման ընդհանուր ծավալը հավասար է սույն հոդվածի 5-րդ մասով սահմանված ընդհանուր ֆինանսավորման ծավալի 30 տոկոսին: 7. Պետական խրախուսումը հատկացվում սույն հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված շեմը հաղթահարած յուրաքանչյուր կուսակցությանը հետևյալ 2 բաղադրիչներով՝ 1) կուսակցության մշտապես գործող ղեկավար մարմնի կազմում կանանց և տղամարդկաց հավասարակշիռ ներկայացվածության խրախուսում, երբ հաշվետու ժամանակահատվածում կուսակցության մշտապես գործող ղեկավար մարմնի կազմում որևէ սեռի ներկայացուցիչների թիվը պակաս չէ ղեկավար մարմնի անդամների ընդհանուր թվի 40 տոկոսից, 2) կուսակցության տարածքային ստորաբաժանումների գործունեության խրախուսում, երբ		

			հաշվետու հաշվետու ժամանակահատվածում կուսակցությունն ունեցել է տարածքային ստորաբաժանումներ Հայաստանի Հանրապետության մարզերի առնվազն կեսում: 8. Սույն հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված շեմը հաղթահարած յուրաքանչյուր կուսակցությանը սույն հոդվածի 7-րդ մասի առաջին բաղադրիչով տրվող պետական խրախուսումը որոշվում է հետևյալ բանաձևով (ՊԽ*0,5)/ԿԹ, որտեղ ՊԽ-ն սույն հոդվածի 6-րդ մասում նախատեսված պետական խրախուսման ընդհանուր ծավալն է, ԿԹ-ն՝ սույն հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված շեմը հաղթահարած կուսակցությունների և դաշինքների ընդհանուր թիվն է: 9. Սույն հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված շեմը հաղթահարած յուրաքանչյուր կուսակցությանը սույն հոդվածի 7-րդ մասի երկրորդ բաղադրիչով տրվող պետական խրախուսումը որոշվում է հետևյալ բանաձևով ((ՊԽ*0,5)/ (11*ԿԹ)* ԿՏՍ, որտեղ ՊԽ-ն սույն հոդվածի 6-րդ մասում նախատեսված պետական խրախուսման ընդհանուր ծավալն է, ԿԹ-ն՝ սույն հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված շեմը հաղթահարած կուսակցությունների և դաշինքների		

			ընդհանուր թիվն է, ԿՏՍ-ն՝ հաշվետու ժամանակահատվածում գործունեություն իրականացրած կուսակցության (կուսակցությունների դաշինքների) տարածքային ստորաբաժանումների թիվն է: 10. Սույն հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված շեմը հաղթահարած յուրաքանչյուր կուսակցությանը տրվող պետական խրախուսումը հատկացվում է Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի եզրակացության հիման վրա՝ յուրաքանչյուր տարի՝ վերջին եռամսյակի ընթացքում: Պետական խրախուսման համար որպես հաշվետու ժամանակահատված դիտարկվում է նախորդ տարվա 4-րդ եռամսակից մինչև տվյալ տարվա երրորդ եռամսյակի ավարտը: 11. Եթե կուսակցությունն իր գույքը հանձնում է վարձակալության կամ բանկային ավանդից ստանում է տոկոսներ կամ եկամուտներ է ստանում իր հիմնադրած զանգվածային լրատվության միջոցի կամ հրատարակչության գործունեությամբ, ապա հաջորդ տարում կուսակցությանը տրվող պետական ընդհանուր ֆինանսավորումը չի տրամադրվում, եթե վարձակալության, բանկային ավանդի կամ իր հիմնադրած զանգվածային լրատվության միջոցի կամ հրատարակչության		

			գործունեությամբ ստացված և կուսակցությանը փոխանցված եկամտի չափը գերազանցում է տվյալ կուսակցությանը հասանելիք պետական ընդհանուր ֆինանսավորմը, ապա հաջորդ տարվա համար կուսակցության պետական ֆինանսավորման ծավալը: 14. Պետական ֆինանսավորման միջոցները կուսակցությունների ընտրական դաշինքին մասնակցող կուսակցությունների միջև բաշխվում են հավասարապես, եթե այլ բան նախատեսված չէ կուսակցությունների ընտրական դաշինքի որոշմամբ: 15. Սույն հոդվածով նախատեսված՝ կուսակցությունների պետական ֆինանսավորումն իրականացվում է տվյալ գումարման Ազգային ժողովի լիազորությունների ժամանակահատվածում և դադարեցվում Ազգային ժողովի լիազորությունների ժամկետի ավարտման օրը: Ազգային ժողովի լիազորությունների ժամկետի ավարտման ամսվա համար կուսակցության պետական ֆինանսավորման հաշվարկն իրականացվում, և ֆինանսավորումը փոխանցվում է ըստ օրերի քանակի՝ մինչև տվյալ գումարման Ազգային ժողովի լիազորությունների ավարտման օրը: 16. Կուսակցության վերակազմակերպման, լուծարման		

			պետական գրանցման օրվանից, ինչպես նաև կուսակցության գործունեության արգելման մասին Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական դատարանի որոշումն ուժի մեջ մտնելու օրվանից պետական բյուջեի միջոցների հատկացումը դադարեցվում է:»:		
6.	***ՀՀ Ազգային ժողովի «Հայաստան» խմբակցություն***	**Փաթեթում լրացնել նոր նախագիծ** **««Կուսակցությունների մասին» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» սահմանադրական օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին» օրենքի 27-րդ հոդված**	Վերը նշվածի հատեքստում առաջարկվում է օրենսդրական փաթեթը լրացնել նոր օրենքով ««Կուսակցությունների մասին» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» 2020 թվականի դեկտեմբերի 29-ի ՀՕ-1-Ն սահմանադրական օրենքի 27-րդ հոդվածի 8-րդ մասում «2022 և 2023 թվականների համար» բառերը փոխարինել «2022, 2023, 2024 թվականների համար» բառերով: **Հիմնավորում:** «Կուսակցությունների մասին» սահմանադրական օրենքի փոփոխությունների նախագծի վերաբերյալ ներկայացվող առաջարկությունները բխում են ինչպես կուսակցությունների ազատ գործելու սահմանադրական երաշխավորություններից, այնպես էլ գործող օրենքի կիրառման ընթացքում ի հայտ եկած բազմաթիվ խնդիրներից: Նկատի են առնվել նաև աշխատանքային քննարկման	**Չի ընդունվել:** ՀՀ կառավարությունը նպատակահարմար չի գտնում առաջարկվող փոփոխության իրականացումը, բացի այդ ներկայացված առաջարկը չի բխում առաջին ընթերցմամբ ընդունված Նախագծերի փաթեթի բովանդակությունից: Հարկ է նշել, որ այլ առաջարկի հիման վրա վերանայվել է կուսակցությունների ընդհանուր տարեկան ֆինանսավորման տոկոսային չափը:	

			արդյունքները: Թեև այս քննարկումների ընթացքում ներկայացվել էր մոտեցում, որ յուրաքանչյուր կուսակցություն միայն մեկ բանկում ունենա հաշիվ, սակայն լրացուցիչ դիտարկումը ցույց է տալիս, որ դա կարող է սահմանափակել կուսակցության կողմից այլ բանկերից վարկային միջոցներ ներգրավելու կամ այլ բանկերում ավանդներ ներդնելու ունենալու կամ այլ բանկային ծառայություններից շուկայական պայմաններով ստանալու հնարավորությունները: Հարկ է նաև օրենքով նախատեսված սահմանափակումների առկայության դեպքում, քննարկել նաև կուսակցությունների կողմից իրենց աջակցող հմնադրամների ստեղծման հնարավորությունները՝ շահերի հայտարագրման կանոնների ամրագրմամբ:		
«Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացում կատարելու մասին» օրենքի նախագիծ					
1.	***ՀՀ Ազգային ժողովի «Հայաստան» խմբակցություն***	**Նախագծում լրացնել նոր կարգավորում**	Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքի հոդված 235-ը ուժը կորցրած ճանաչել: **Հիմնավորում:** Առաջարկվող փոփոխությունը անհրաժեշտ է, քանի որ անհարկի չի կարող անձը քրեական հետապնդման ենթարկվել: Բացի այդ, կուսակցությունների մասին օրենքով արդեն իսկ նախատեսված է նման դեպքերում	**Չի ընդունվել:** ՀՀ կառավարությունը նպատակահարմար չի գտնում առաջարկվող փոփոխության իրականացումը, քանի որ օրենքով սահմանված սահմանափակումը և արգելքը պետք է ունենա համապատասխան	

			իրավական և փաստացի հետևանք, երբ սահմանված կանոնի համաձայն նման նվիրատվությունները հետ են վերադարձվում կամ փոխանցվում են պետական բյուջե:	սանկցիա՝ կանխելու նման սահմանափակումների և արգելքների խախտումը: Հայաստանի հետ համադրելի և զարգացող ժողովրդավարություններ համարվող մի շարք երկրների (Էստոնիա, Լատվիա, Լիտվա, Մոլդովա, Սերբիա, Ուկրաինա, Բուլղարիա) միջազգային փորձի ուսումնասիրությունը ևս վկայում է, որ այդ երկրներում կուսակցության նվիրատվության շեմի խախտումը քրեականացված է: Բացի այդ, առաջարկն ամբողջությամբ չի քննարկվել շահագրգիռ մարմինների, կուսակցությունների և քաղաքացիական հասարակության ներկայացուցիչների հետ:	
2.	***ՀՀ Ազգային ժողովի «Հայաստան» խմբակցություն***	**Նախագծում լրացնել նոր կարգավորում**	Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքի հոդված 236-ի վերնագրից և 2-րդ մասից հանել «, ինչպես նաև հավաքին մասնակցելու կամ հավաքին մասնակցելուց հրաժարվելու նպատակով նյութապես շահագրգռելը» բառերը: **Հիմնավորում:** Առաջարկվող	**Չի ընդունվել:** ՀՀ կառավարությունը նպատակահարմար չի գտնում առաջարկվող փոփոխության իրականացումը, բացի այդ ներկայացված առաջարկը չի բխում առաջին ընթերցմամբ	

			փոփոխությունը բխում է ինչպես սահմանադրությամբ երաշխավորված հավաքների ազատության սկզբունքից, այնպես էլ հիմնված է միջազգային լավագույն փորձի և երաշխավորությունների վրա:	ընդունված Նախագծերի փաթեթի բովանդակությունից:	

№	Առաջարկության (փոփոխության, լրացման) հեղինակը	Հոդվածը, կետը, որին վերաբերում է առաջարկությունը	Առաջարկություն (փոփոխություն, լրացում)	Առաջարկության վերաբերյալ հեղինակի (հիմնական զեկուցողի) եզրակացությունը	Առաջարկություն ներն ընդունելու կամ մերժելու վերաբերյալ հանձնաժողովի որոշումը
«Հայաստանի Հանրապետության ընտրական օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» օրենքի նախագիծ					
1.	***ՀՀ կառավարություն*** ***Ազգային ժողովի պատգամավոր Արուսյակ Մանավազյան***	**Նախագծի 1-ին հոդվածի 2-րդ կետ**	Նախագծի 1-ին հոդվածի 2-րդ կետը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ «2) լրացնել նոր՝ 2-րդ մասով. «2. Ոչ ոք չի կարող հարկադրանքի որևէ եղանակով ընտրողից բացահայտել, թե ինչպես է ընտրողը մտադիր քվեարկելու կամ ինչպես է քվեարկել:»: Առաջարկը հիմնավորում է հետևյալով՝ «հարկադրել» եզրույթը անհրաժեշտ է փոխարինել «հարկադրանքի որևէ եղանակով»	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	

			եզրույթով, որը առավել լայն շրջանակի գործողություններ է ներառում իր մեջ: Բացի այդ առաջարկվում է հանել «թեկնածուի, կուսակցության (կուսակցության դաշինքի) օգտին» ձևակերպումը, որովհետև բացահայտումն ըստ էության չի վերաբերում միայն որևէ կուսակցության (կուսակցության դաշինքի) կամ թեկնածուի օգտին քվեարկելուն, այլ քվեարկելուն ընդհանրապես:		
2.	***ՀՀ կառավարություն*** ***Ազգային ժողովի պատգամավոր Արուսյակ Մանավազյան***	**Նախագծի 4-րդ հոդված**	Նախագծի 4-րդ հոդվածի 5-րդ կետով օրենսգրքի 8-րդ հոդվածի նոր խմբագրությամբ շարադրվող 8-րդ մասի երկրորդ պարբերությունից հանել «հանրային տեսալսողական հեռարձակողի և հանրային լսողական հեռարձակողի եթերով և» բառերը: Առաջարկը հիմնավորում է հետևյալով՝ Նախագծում ընտրողների համար հասանելի դարձվող տեղեկությունների շրջանակի հոդվածում թվարկված միջոցների շրջանակից հանվում են հանրային հեռարձակողների եթերները, քանի որ Ազգային ժողովի ընտրությունների դեպքում հիմնական միջոցառումների ժամանակացույցը պարունակում է 100-ից ավելի միջոցառում, իսկ Երևանի ավագանու և մյուս համամասնական ընտրակարգով տեղական ինքնակառավարման մարմինների	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	

			մյուս ընտրությունների դեպքում՝ 80-ից ավելի, և Հանրային հեռուստատեսությամբ և ռադիոյով այդ ծավալի տեղեկությունները (միջոցառում, կատարման ժամկետներ և կատարողներ) հրապարակելը, ավելի ճիշտ ընթերցելը, այդքան էլ արդյունավետ և նպատակահարմար չէ:		
3.	***ՀՀ կառավարություն*** ***Ազգային ժողովի պատգամավոր Արուսյակ Մանավազյան***	**Նախագծի 4-րդ հոդված**	Նախագծի 4-րդ հոդվածի 8-րդ կետով Օրենսգրքի 8-րդ հոդվածի նոր խմբագրությամբ շարադրվող 11⍰1-ին մասում կատարել համապատասխան փոփոխություն, որով կնախատեսվի, որ տեսանկարահանված (տեսաձայնագրված) նյութերը արխիվացվում և պահպանվում են քվեարկությունից հետո հինգ տարի ժամկետով: Նախագծի 4-րդ հոդվածի 8-րդ կետով Օրենսգրքի 8-րդ հոդվածի նոր խմբագրությամբ շարադրվող 11⍰1-ին մասում «Տեսանկարահանված (տեսաձայնագրված) նյութերն արխիվացնում և քվեարկությունից հետո հինգ տարի ժամկետով պահպանում է մասնագիտացված կազմակերպությունը» բառերը փոխարինել «Տեսանկարահանված (տեսաձայնագրված) նյութերն արխիվացվում և պահպանվում են քվեարկությունից հետո հինգ տարի ժամկետով»: Առաջարկը հիմնավորում է	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	

			հետևյալով՝ Առաջարկվում է նոր ձևակերպում ի տարբերություն առկա կարգավորման, որի համաձայն՝ տեսանկարահանված (տեսաձայնագրված) նյութերն արխիվացնում և քվեարկությունից հետո հինգ տարի ժամկետով պահպանում է մասնագիտացված կազմակերպությունը: Առաջարկվող կարգավորմամբ քվեարկության ընթացքի և քվեարկության արդյունքների ամփոփման գործընթացի տեսանկարահանված (ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովների դեպքում՝ տեսաձայնագրված) նյութերի արխիվացման և պահպանման իրականացումը վերապահված է ընտրված մասնագիտացված կազմակերպությանը, ինչը չի բխում ընտրական փաստաթղթերի, պարագաների և նյութերի արխիվացման և պահպանման համար Ընտրական օրենսգրքով սահմանված ընդհանուր մոտեցումից, ինչպես նաև նախատեսված չէ, թե մինչև ժամկետի ավարտը, եթե տվյալ կազմակերպության գործունեության դադարի ինչպես պետք է պահպանվեն այդ նյութերը, կամ ում և ինչ կարգով պետք է հանձնվեն: Ուստի առաջարկվում է սահմանել, որ տեսանկարահանված (տեսաձայնագրված) նյութերը		

			պահպանվում են քվեարկությունից հետո հինգ տարի ժամկետով, որոնց արխիվացման կարգը սահմանում է Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը:		
4.	***ՀՀ կառավարություն*** ***Ազգային ժողովի պատգամավոր Արուսյակ Մանավազյան***	**Նախագծի 6-րդ հոդված**	Նախագծի 6-րդ հոդվածի՝ 2-րդ կետով Օրենսգրքի 10-րդ հոդվածի նոր խմբագրությամբ շարադրվող 3 1-ին մասում «40 օր և 20 օր առաջ» բառերը փոխարինել «40 օր առաջ, Ազգային ժողովի արտահերթ ընտրությունների դեպքում՝ 20 օր առաջ» բառերով: Առաջարկը հիմնավորում է հետևյալով Նախագծում կատարվում է շտկում՝ նշելով որ տեղաշարժման (հենաշարժական) դժվարություններ ունեցող ընտրողների համար մատչելի ընտրական տեղամասերի ցանկը հրապարակում է Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը ոչ ուշ, քան քվեարկության օրվանից 40 օր առաջ, Ազգային ժողովի արտահերթ ընտրությունների դեպքում՝ 20 օր առաջ: Առկա տարբերակում բոլոր ընտրությունների դեպքում նշվում է, որ այդ տվյալները հրապարակվում են 40 և 20 օր առաջ, որում հաշվի չեն առնվել Նախագծով նախատեսվող նոր ժամկետային առանձնահատկությունները:	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	
5.	***ՀՀ***	**Նախագծի 11-րդ հոդված**	Նախագծի 11-րդ հոդվածի 2-րդ կետով Օրենսգրքի 16-րդ հոդվածի 3-րդ	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան	

	կառավարություն ***Ազգային ժողովի պատգամավոր Արուսյակ Մանավազյան***		մասում լրացվող բառերից հանել «նվազագույն կամ» բառերը: Առաջարկը հիմնավորում է հետևյալով՝ Նախագծով առաջարկվում է, որ ընտրական տեղամասը կազմավորման պահին չպետք է ունենա ավելի քան 2 200 ընտրող: Այս թիվը կարող է փոփոխվել Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի որոշմամբ՝ համապատասխան ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի առաջարկությամբ, եթե ընտրական տեղամասի ընտրողների նվազագույն կամ առավելագույն թվի փոփոխությունն անհրաժեշտ է օրենսգրքով սահմանված պահանջներին համապատասխանող տեղամասային կենտրոնի և քվեարկության սենյակի ընտրության նպատակով: Սակայն, ընտրական օրենսգրքով նշված իրավահարաբերությունների շրջանակում ընտրողների նվազագույն թիվ որևէ պարագայում չի սահմանվում, ուստի վրիպակը շտկվում է և հանվում է «նվազագույն կամ» բառերը:	փոփոխություն:	
6.	***ՀՀ կառավարություն*** ***Ազգային ժողովի պատգամավոր***	**Նախագծի 17-րդ հոդված**	Նախագծի 17-րդ հոդվածի 6-րդ կետը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ «6) 4-րդ մասը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ «4. Քարոզչական պաստառ,	Ընդունվել է: Կատարվել են համապատասխան փոփոխություններ:	

	Արուսյակ Մանավազյան		քարոզչական տպագիր և այլ նյութեր տեղադրելու համար անվճար վահանակներ առանձնացնելու մասին որոշումը 4 000 և ավելի ընտրող ունեցող համայնքի դեպքում համայնքի ղեկավարը ներկայացնում է Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողով որոշումն ընդունելուց հետո՝ եռօրյա ժամկետում:»:»: Առաջարկը հիմնավորում է հետևյալով՝ Նյութեր տեղադրելու համար անվճար վահանակներ առանձնացնելու վերաբերյալ դրույթը փոփոխվում է, նոր տարբերակում նշվում է, որ 4 000 և ավելի ընտրող ունեցող համայնքի դեպքում է անվճար վահանակներ առանձնացնելու մասին որոշումը համայնքի ղեկավարը ներկայացնում Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողով: Գործող տարբերակում համայնքի ղեկավարը նույն պարտականությունը ունի 10 000 և ավելի ընտրող ունեցող համայնքների դեպքում: Ընտրական օրենսգրքի վերջին փոփոխությունների և համայնքների խոշորացման գործընթացների հաշվառմամբ տրամաբանական կլինի ընտրական օրենսգրքի 21-րդ հոդվածի 4-րդ մասի կանոնակարգումները տարածել բոլոր այն համայնքների վրա, որտեղ տեղական ինքնակառավարման մարմինների		

			ընտրություններն անցկացվում են համամասնական ընտրակարգով՝ դրսևորելով միատեսակ մոտեցում համամասնական ընտրակարգով ընտրվող ավագանիներ ունեցող բոլոր համայնքների վրա:		
7.	***ՀՀ կառավարություն*** ***Ազգային ժողովի պատգամավոր Արուսյակ Մանավազյան***	**Նախագծի 24-րդ հոդված**	Նախագծի 24-րդ հոդվածով օրենսգրքի նոր խմբագրությամբ շարադրվող՝ 28-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 3-րդ կետում «հայտարարագրին կցվելով կատարվելիք ծախսերը հավաստող փաստաթղթերի մասին տվյալներ» բառերը փոխարինել «հայտարարագրին կցելով ծախսերի կատարման անհրաժեշտությունը հավաստող փաստաթղթեր» բառերով: Առաջարկը հիմնավորում է հետևյալով՝ Օրենսգրքով նախատեսվում է, որ նախընտրական հիմնադրամների վերաբերյալ հայտարարագրերում նշվում են յուրաքանչյուր աշխատանքի, ծառայության, ապրանքի ձեռքբերման համար կատարվելիք ծախսերը՝ հայտարարագրին կցելով ծախսերի կատարման անհրաժեշտությունը հավաստող փաստաթղթեր: Առաջարկվել է առկա «հայտարարագրին կցվելով կատարվելիք ծախսերը հավաստող փաստաթղթերի մասին տվյալներ»	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	

			բառերի փոխարեն կիրառել «հայտարարագրին կցելով ծախսերի կատարման անհրաժեշտությունը հավաստող փաստաթղթեր» բառերը: Առկա ձևակերպումն տարընթերցումների տեղիք կարող է տալ, ուստի իրավական տեսանկյունից ավելի ճիշտ և հստակ տարբերակն է նշելը՝ «հայտարարագրին կցելով ծախսերի կատարման անհրաժեշտությունը հավաստող փաստաթղթեր»:		
8.	***ՀՀ կառավարություն*** ***Ազգային ժողովի պատգամավոր Արուսյակ Մանավազյան***	**Նախագծի 25-րդ հոդված**	Նախագծի 25-րդ հոդվածը լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ նոր՝ 3-րդ կետով. «3) 6-րդ մասի 2-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ. «2) բանկերից, կուսակցություններից և ապրանքներ մատակարարող, ծառայություններ մատուցող կամ աշխատանքներ կատարող այլ կազմակերպություններից ստանալ համապատասխան տեղեկություններ, տեղեկանքներ, փաստաթղթերի պատճեններ՝ նախընտրական քարոզչության շրջանակներում կատարված ծախսերի վերաբերյալ.»: Առաջարկը հիմնավորում է հետևյալով՝ Նախագծում լրացվում է նոր կարգավորում, որով Ընտրական օրենսգրքում Վերահսկիչ-վերստուգիչ ծառայության լիազորությունները առավել հստակեցվում են:	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	

			Մասնավորապես նշվում է, որ Վերահսկիչ-վերստուգիչ ծառայությունը բանկերից, կուսակցություններից և ապրանքներ մատակարարող, ծառայություններ մատուցող կամ աշխատանքներ կատարող այլ կազմակերպություններից կարող է ստանալ համապատասխան տեղեկություններ, տեղեկանքներ, փաստաթղթերի պատճեններ՝ նախընտրական քարոզչության շրջանակներում կատարված ծախսերի վերաբերյալ: Առկա կարգավորմամբ նշվում է, որ նույն տեղեկությունները և փաստաթղթերը Վերահսկիչ-վերստուգիչ ծառայությունը կարող է ստանալ կուսակցությանը վճարված անդամակցության վճարների, կուսակցությանը կատարված նվիրատվությունների, բյուջետային ֆինանսավորման, քաղաքացիական իրավական գործարքներից ստացված դրամական միջոցների և օրենսդրությամբ չարգելված այլ մուտքերի և ծախսերի վերաբերյալ: 2020-2021 թվականների օրենսդրական բարեփոխումներից հետո կուսակցությունների ընթացիկ ֆինանսական գործունեության նկատմամբ վերահսկողությունը վերապահված է Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովին: Վերոգրյալի հաշվառմամբ՝ առաջարկվում է վերահսկիչ-		

			վերստուգիչ ծառայության վերապահված լիազորությունը խմբագրել և սահմանել, որ այն ստանալում է տեղեկություններ միայն նախընտրական քարոզչության ֆինանսավորման շրջանակներում կատարված ծախսերի վերաբերյալ:		
9.	***ՀՀ կառավարություն*** ***Ազգային ժողովի պատգամավոր Արուսյակ Մանավազյան***	**Նախագծի 26-րդ և 27-րդ հոդվածներ**	Նախագծի 26-րդ հոդվածով Օրենսգրքի 30-րդ հոդվածում լրացնել նոր 6-րդ մաս, որով նախատեսվում է, որ այցելուներին կարող է ուղեկցել թարգմանիչ: Նախագծի 27-րդ հոդվածով Օրենսգրքի 31-րդ հոդվածում լրացնել նոր 7 1-ին մաս, որով նախատեվում է, որ միջազգային դիտորդներին և այցելուներին ուղեկցող թարգմանիչներին վկայականներ տրամադրում է Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը՝ Հայաստանի Հանրապետության արտաքին գործերի նախարարության ներկայացրած հայտերի հիման վրա: Միաժամանակ քննարկվող հոդվածներում կատարել այլ վերաբերելի և կարգավորումներին փոխկապակցված փոփոխություններ: Առաջարկը հիմնավորում է հետևյալով Այցելուի կարգավիճակով ընտրական գործընթացները դիտարկող անձանց սովորաբար թարգմանիչ է ուղեկցում: Սակայն քվեարկության օրը քվեարկության սենյակում ներկա	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	

			գտնվելու իրավունք ունեցող անձանց կամ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամների կողմից թարգմանչի ներկայությունը վիճարկելու դեպքում թարգմանիչները ստիպված պետք է լինեն դուրս գալ տեղամասից: Արդյունքում, խաթարվում է այցելուների՝ Ընտրական օրենսգրքով երաշխավորված իրավունքների իրացումը, ուստի խնդիրը կարգավորելու համար առաջարկվում է Օրենսգրքով այցելուների համար նախատեսել ուղեկցող թարգմանիչ ունենալու հնարավորություն:		
10	***ՀՀ կառավարություն*** ***Ազգային ժողովի պատգամավոր Արուսյակ Մանավազյան***	**Նախագծի 30-րդ հոդված**	Նախագծի 30-րդ հոդվածը 2-րդ կետից հետո լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ նոր 3-րդ կետով. «3) 3-րդ մասում «անձինք» բառը փոխարինել «Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիները» բառերով.», իսկ 3-րդ կետը լրացնել հետևյալ բառերով. «իսկ երրորդ նախադասության «դիմում ներկայացրած անձինք» բառերը փոխարինել «դիմում ներկայացրած քաղաքացիները» բառերով.», ինչպես նաև համապատասխանաբար փոխել նույն հոդվածի կետերի համարակալումը: Առաջարկը հիմնավորում է հետևյալով՝ Ընտրական օրենսգրքի որոշ հոդվածներում առկա	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	

			ձևակերպումների տարբեր ընկալումներից խուսափելու համար առաջարկվում է հստակեցնել Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի կողմից կազմակերպվող և անցկացվող մասնագիտական դասընթացների մասնակիցների, ընտրական հանձնաժողովների կազմում ընդգրկվող անձանց շրջանակը:		
11.	***ՀՀ կառավարություն*** ***Ազգային ժողովի պատգամավոր Արուսյակ Մանավազյան***	**Նախագծի 32-րդ հոդված**	Նախագծի 32-րդ հոդվածի 1-ին կետից հետո լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ նոր 2-րդ կետ. «2) 1-ին մասը «կազմված է» բառերից հետո լրացնել «ոչ ավել, քան» բառերով և կետադրական նշանով». Նախագծի 32-րդ հոդվածում լրացնել նոր 4-րդ կետ՝ հետևյալ բովանդակությամբ. «4) 8-րդ մասի «որակավորման վկայականներ ստացած անձանցից» բառերը փոխարինել «որակավորման վկայականներ ստացած քաղաքացիներից» բառերով»: Առաջարկը հիմնավորում է հետևյալով՝ Ընտրական օրենսգրքի որոշ հոդվածներում առկա ձևակերպումների տարբեր ընկալումներից խուսափելու համար առաջարկվում է հստակեցնել Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի կողմից	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	

			կազմակերպվող և անցկացվող մասնագիտական դասընթացների մասնակիցների, ընտրական հանձնաժողովների կազմում ընդգրկվող անձանց շրջանակը:		
12.	***ՀՀ կառավարություն*** ***Ազգային ժողովի պատգամավոր Արուսյակ Մանավազյան***	**Նախագծի 37-րդ հոդված**	Նախագծի 37-րդ հոդվածը «51-րդ հոդվածի» բառերից հետո լրացնել հետևյալ բառերով ու կետադրական նշաններով. «3-րդ մասում «իր» բառը փոխարինել «Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի» բառերով, իսկ»: Առաջարկը հիմնավորում է հետևյալով՝ Օրենսգրքի 51-րդ հոդվածում ձևակերպումը հստակեցվում է, նախատեսվում է, որ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի նախագահը կամ նրա հանձնարարությամբ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի անդամներից որևէ մեկն «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով հաղորդում է ներկայացնում Ազգային ժողով Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի գործունեության մասին: Մինչդեռ գործող տեքստում նշում է կատարվում «իր գործունեության» մասին: Առաջարկվում է «իր» բառը փոխարինել «Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի»	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	

			բառերով, քանի որ Ազգային ժողովին պետք է հաղորդում ներկայացվի ոչ թե ԿԸՀ նախագահի, այլ ԿԸՀ գործունեության մասին:		
13	***ՀՀ կառավարություն*** ***Ազգային ժողովի պատգամավոր Արուսյակ Մանավազյան***	**Նախագծի 44-րդ հոդված**	Նախագծի 44-րդ հոդվածի 2-րդ կետում լրացնել նոր կարգավորում, որի համաձայն օրենսգրքի 64-րդ հոդվածի 2-րդ մասի առաջին պարբերության առաջին նախադասությունում «քվեարկությանը ներկա գտնվելու» բառերը փոխարինել «քվեարկության սենյակում ներկա գտնվելու» բառերով: Համապատասխանաբար նույն հոդվածում հաջորդող կետերի համարակալման հաջորդականությունը շտկել: Առաջարկը հիմնավորվում է հետևյալով՝ Ընտրական օրենսգրքի 64-րդ հոդվածի 2-րդ մասում առկա է տեխնիկական վրիպակ՝ բացակայում է «սենյակում» բառը, որն առաջարկվում է շտկել:	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	
14	***ՀՀ կառավարություն*** ***Ազգային ժողովի պատգամավոր Արուսյակ Մանավազյան***	**Նախագծի 47-րդ և 49-րդ հոդվածներ**	Նախագծի 47-րդ հոդվածը շարադրել նոր խմբագրությամբ. «Հոդված 47. Օրենսգրքի 68-րդ հոդվածում՝ 1) 3-րդ մասի առաջին պարբերությունը «քվեարկության ծրարից հանում է քվեաթերթիկը» բառերից առաջ լրացնել «քվեարկության ծրարը մարելու հիմքերի բացակայության դեպքում՝»	Ընդունվել է: Կատարվել են համապատասխան փոփոխություններ:	

			բառերով և կետադրական նշանով, ինչպես նաև «քվեաթերթիկը» բառից հետո լրացնել «, այն ցուցադրում այնպես, որ տեսանելի լինի ներկաների համար» կետադրական նշանով և բառերով, 2) 3-րդ մասի երկրորդ պարբերության առաջին նախադասությունը «հանձնաժողովի նախագահը հայտարարում է քվեաթերթիկի սահմանված կամ չսահմանված նմուշի լինելու մասին» բառերից հետո լրացնել «սահմանված քվեաթերթիկի դեպքում՝» կետադրական նշանով և բառերով, 3) 3-րդ մասի երկրորդ պարբերության երկրորդ նախադասությունը հանել: 4) 3-րդ մասի երկրորդ պարբերության երրորդ նախադասությունը «Պահանջի դեպքում» բառերից հետո լրացնել «քվեարկության ծրարը կամ» բառերով, 5) 3-րդ մասի երկրորդ պարբերության չորրորդ նախադասությունը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ «Հանձնաժողովի նախագահի հայտարարությանը համաձայն չլինելու դեպքում հանձնաժողովի անդամը ներկայացնում է առարկություն: Առարկության դեպքում քվեարկության է դրվում հանձնաժողովի անդամի առաջարկությունը, և առարկության ընդունման մասին որոշմանը համապատասխան, իսկ		

			առարկությունը չընդունվելու կամ առարկություն չլինելու դեպքում՝ հանձնաժողովի նախագահի հայտարարության համաձայն, քվեարկության ծրարը մարվում է կամ քվեաթերթիկը դրվում է համապատասխան կուսակցության օգտին քվեարկած քվեաթերթիկների փաթեթի մեջ:», 6) 4-րդ մասի առաջինից չորրորդ պարբերությունները շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ «Համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամի ընտրությունների ժամանակ հանձնաժողովի նախագահը հայտարարում է քվեաթերթիկի սահմանված կամ չսահմանված նմուշի լինելու մասին, սահմանված քվեաթերթիկի դեպքում՝ վավեր կամ անվավեր լինելու մասին: Վավեր քվեաթերթիկի դեպքում հայտարարում է նաև, թե որ թեկնածուի օգտին է քվեարկված: Պահանջի դեպքում քվեարկության ծրարը կամ քվեաթերթիկը փոխանցվում է հանձնաժողովի մյուս անդամներին: Հանձնաժողովի նախագահի հայտարարությանը համաձայն չլինելու դեպքում հանձնաժողովի անդամը ներկայացնում է առարկություն: Առարկության դեպքում քվեարկության է դրվում հանձնաժողովի անդամի առաջարկությունը, և առարկության ընդունման մասին որոշմանը		

			համապատասխան, իսկ առարկությունը չընդունվելու կամ առարկություն չլինելու դեպքում՝ հանձնաժողովի նախագահի հայտարարության համաձայն, քվեարկության ծրարը մարվում է կամ քվեաթերթիկը դրվում է համապատասխան թեկնածուի օգտին քվեարկած քվեաթերթիկների փաթեթի մեջ, մեկ թեկնածու քվեարկվելու դեպքում՝ թեկնածուին կողմ կամ դեմ քվեարկված կամ անվավեր քվեաթերթիկների փաթեթի մեջ, որից հետո քվեատուփից հանում է հաջորդ ծրարը: Այդ գործողությունը կրկնվում է քվեատուփում առկա բոլոր ծրարների համար: Ընտրություններին մասնակցող թեկնածուների օգտին քվեարկված քվեաթերթիկները, մեկ թեկնածու քվեարկվելու դեպքում՝ դեմ քվեարկված քվեաթերթիկները և անվավեր քվեաթերթիկները տեսակավորվում են առանձին-առանձին:», 7) 6-րդ մասը լրացնել նոր՝ երրորդ պարբերությամբ. «Քվեարկության ծրարը մարվում է այնպես, որ վերահաշվարկի ժամանակ հնարավոր լինի հաստատել մարման հիմքի առկայությունը:»: Նախագծի 49-րդ հոդվածի 2-րդ մասը հանել:		

			Առաջարկները հիմնավորվում են հետևյալով՝ Առաջակվող փոփոխություններում առկա են հակասություններ, մասնավորապես՝ նշված հոդված 3-րդ մասով սահմանվում է. «Քվեարկության ծրարից քվեաթերթիկը հանելուց հետո քվեարկության ծրարում քվեաթերթիկից բացի այլ իրի առկայության հայտնաբերման պարագայում հանձնաժողովի նախագահը հանդես է գալիս այդ մասին հայտարարությամբ և քվեաթերթիկը դնում է ծրարի մեջ:», իսկ 7-րդ մասով էլ սահմանվում է. «Ավելորդ գրառում պարունակող, չսահմանված նմուշի կամ քվեաթերթիկից բացի այլ իր պարունակող քվեարկության ծրարների դեպքում քվեաթերթիկը ծրարից չի հանվում, քվեարկության ծրարն իր պարունակությամբ անհապաղ մարվում է Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի սահմանած կարգով:»: Նման մոտեցումը կարող է ձևավորել ընտրողի քվեն չհաշվարկելու նոր արատավոր պարկտիկա: Մինչդեռ, լավ պրակտիկան վկայում է ընտրական օրենսդրության կայունության, ընտրական բարձր մշակույթի առկայության և ընտրական գործընթացների և ընտրական հանձնաժողովների նկատմամբ		

			հանրային վստահության մասին: Նման մոտեցումները կարող են հանգեցնել ընտրական գործընթացում սխալների, և կարող են պարունակել չարաշահման մեծ ռիսկեր, որոնք այս պահին կանխատեսել հնարավոր չէ: Ուստի առաջարկվում է նոր խմբագրությունը:		
15	***ՀՀ կառավարություն*** ***Ազգային ժողովի պատգամավոր Արուսյակ Մանավազյան***	**Նախագծի 73-րդ հոդված**	Նախագծի 73-րդ հոդվածի 6-րդ կետում «ընտրական ցուցակում ընդգրկված թեկնածուի» բառերը փոխարինել «ընտրական ցուցակում ընդգրկված թեկնածուի վերաբերյալ» բառերով, քանի որ գործող կարգավորման մեջ առկա է վրիպակ՝ «վերաբերյալ» բառը կրկնվում է:	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	
16	***ՀՀ կառավարություն*** ***Ազգային ժողովի պատգամավոր Արուսյակ Մանավազյան***	**Նախագծում լրացվող նոր հոդված**	Նախագիծը լրացնել նոր հոդվածով՝ հետևյալ բովանդակությամբ՝ «Օրենսգրքի 66-րդ հոդվածի 8-րդ մասի երկրորդ նախադասությունը շարադրել նոր՝ հետևյալ խմբագրությամբ՝ «Ընտրողների գրանցումն իրականացնող հանձնաժողովի անդամն ընտրողից վերցնում է քվեարկության կտրոնը, ընտրողների ցուցակում գտնում է ընտրողի տողը, ընտրողը ստորագրում է իր տվյալների դիմաց՝ ընտրողի ստորագրության համար նախատեսված սյունակում, հանձնաժողովի անդամն իր անհատական կնիքն է դնում համապատասխան սյունակում, որից հետո անհատական կնիքով կնքում է քվեարկության կտրոնը և այն	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	

			փոխանցում ընտրողին:»: Հիմնավորում՝ Նախագծում լրացվում է նոր փոփոխություն, որով նախատեսվում է, որ ընտրողների գրանցումն իրականացնող հանձնաժողովի անդամն ընտրողից վերցնում է քվեարկության կտրոնը, ընտրողների ցուցակում գտնում է ընտրողի տողը, ընտրողը ստորագրում է իր տվյալների դիմաց՝ ընտրողի ստորագրության համար նախատեսված սյունակում, հանձնաժողովի անդամն իր անհատական կնիքն է դնում համապատասխան սյունակում, որից հետո անհատական կնիքով կնքում է քվեարկության կտրոնը և այն փոխանցում ընտրողին: Գործող կարգավորումը տարընթերցման տեղիք է տալիս, ուստի անհրաժեշտ է հստակեցնել: Մասնավորապես՝ գործող կարգավորմամբ նշվում է, որ ընտրողների գրանցումն իրականացնող հանձնաժողովի անդամն ընտրողից վերցնում է քվեարկության կտրոնը, ընտրողների ցուցակում գտնում է ընտրողի տողը, ընտրողը ստորագրում է իր տվյալների դիմաց՝ ընտրողի ստորագրության համար նախատեսված սյունակում և իր անհատական կնիքն է դնում համապատասխան սյունակում:		

17.	***ՀՀ կառավարություն*** ***Ազգային ժողովի պատգամավոր Արուսյակ Մանավազյան***	**Նախագծի 84-րդ հոդված**	Նախագծով կատարվում է նոր փոփոխություն, որով Նախագծերի փաթեթը ուժի մեջ է մտնելու 2025 թվականի ապրիլի 1-ից, իսկ այն կարգավորումները, որոնք վերաբերում են կուսակցությունների ֆինանսների նկատմամբ վերահսկողությանը 2025 թվականի հունվարի 1-ից: Սույն փոփոխությունը պայմանավորված է նրանով, որ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովին և Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովին անհրաժեշտ է ողջամիտ ժամանակահատված փաթեթով նախատեսված փոփոխությունների արդյունքում ենթաօրենսդրական նորմատիվ իրավական ակտեր ընդունելու համար:	Ընդունվել է: Կատարվել են համապատասխան փոփոխություններ:	
«Կուսակցությունների մասին» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» սահմանադրական օրենքի նախագիծ					
18.	***ՀՀ կառավարություն*** ***Ազգային ժողովի պատգամավոր Արուսյակ Մանավազյան***	**Նախագծում լրացնել նոր հոդված**	Նախագիծը լրացնել նոր կարգավորմամբ, որով Օրենքի 26-րդ հոդվածում նախատեսվում են հետևյալ փոփոխությունները. 1) 5-րդ մասում «60» թիվը փոխարինել «80» թվով, 2) 6-րդ մասում «40» թիվը փոխարինել «20» թվով, 3) 7-րդ մասի վերջին	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	

			նախադասությունը հանել, 4) 8-րդ մասի առաջին նախադասությունը շարադրել նոր խմբագրությամբ. «Կուսակցությանը տրամադրվում է պետական նպատակային ֆինանսավորման մյուս կեսը, եթե կուսակցությունը հաշվետու տարում ունեցել է տարածքային ստորաբաժանումներ Հայաստանի Հանրապետության մարզերի առնվազն կեսում:», 5) 9-րդ մասը ուժը կորցրած ճանաչել, 6) 10-րդ մասը ուժը կորցրած ճանաչել, 7) 11-րդ մասում «7-9» թվերը փոխարինել «7-8» թվերով:»: Առաջարկը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ նախ վերջին տարիներին օրենսդիրը արդեն իսկ մի քանի անգամ չի կիրառել նպատակային ֆինանսավորման չափանիշները կուսակցությունների համար: Պատճառն, ըստ էության, այն է, որ նպատակային ֆինանսավորման չափանիշները չնայած խրախուսական բնույթի են, բայց կարող են հանգեցնել կուսակցություններին հասանելիք պետական ֆինանսավորման մինչև 40 տոկոսով կրճատման, այնինչ արդյունքում կուսակցությունները ընտրությունների ընթացքում հասնելով հաջողության և քվեներ ստանալով ու մանդատներ ձեռք բերելով՝ զրկվում են ֆինանսավորման		

			զգալի մասից, ինչը ազդում է եկամտի այլ էական աղբյուրներ չունեցող կուսակցությունների կենսունակությունն ու ինքնուրույնությունը: Ըստ այդմ՝ առաջարկվում է պարտադիր ֆինանսավորումը հասանելիք 100 տոկոսի շրջանակներում 60 տոկոսից դարձնել 80 տոկոս, իսկ մյուս 20 տոկոսը թողնել տարածքային ներկայացվածության և սեռերի քվոտային՝ որպես խրախուսական չափանիշներ: Քննարկվող առաջարկները հանդիսանում են Ազգային ժողովում ներկայացված քաղաքական ուժերի համաձայնեցված դիրքորոշումների արդյունք:		
«Հայաստանի Հանրապետության ընտրական օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» օրենքի նախագիծ					
1.	***ՀՀ կառավարություն***	**Նախագծի 2-րդ, 3-րդ, 69-րդ և 72-րդ հոդվածներ**	Նախագծից հանել 2-րդ, 3-րդ, 69-րդ և 72-րդ հոդվածները, որոնք վերաբերում են ռազմական կամ արտակարգ դրության ընթացքում ընտրություններ նշանակելու և անցկացնելու արգելքին և ռազմական կամ արտակարգ դրության ավարտից հետո ընտրություններ նշանակելուն և անցկացնելուն: Միաժամանակ հանել Նախագծերի փաթեթից բոլոր փոխկապակցված կարգավորումները: Նախագծի մյուս հոդվածների համարակալումը շտկել՝ ապահովելով համարակալման հաջորդականությունը:	Ընդունվել է: Կատարվել են համապատասխան փոփոխություններ:	

			Առաջարկը հիմնավորում է հետևյալով՝ Մասնագիտական քննարկումների, կուսակցությունների հետ քննարկումների և հանրային լսումների ժամանակ հնչած դիտարկումների արդյունքում՝ առաջարկվել է ռազմական կամ արտակարգ դրության ընթացքում ընտրություններ նշանակելու և անցկացնելու արգելքին և ռազմական կամ արտակարգ դրության ավարտից հետո ընտրություններ նշանակելուն և անցկացնելուն վերաբերող կարգավորումները հանել Նախագծերի փաթեթից՝ դրանց հետագայում առանձին փաթեթով առավել համապարփակ լուծումներ տալու նպատակով:		
2.	***ՀՀ կառավարություն***	**Նախագծում լրացնել նոր հոդված**	Նախագծում լրացնել նոր հոդված, որով նախատեսվում է՝ «Օրենսգրքի 9-րդ հոդվածի 4-րդ մասը լրացնել երրորդ նախադասությամբ՝ հետևյալ խմբագրությամբ՝ «Ազգային ժողովի հերթական ընտրությունների և համամասնական ընտրակարգով անցկացվող համայնքի ավագանու ընտրությունների դեպքում լիազոր մարմինն ընտրողների ռեգիստրը՝ ըստ տեղամասերի, քվեարկության օրվանից ոչ ուշ, քան 41 օր և 7 օր առաջ, իսկ Ազգային ժողովի արտահերթ ընտրությունների դեպքում՝ 21 օր և 7 օր առաջ էլեկտրոնային եղանակով ներկայացնում է	Ընդունվել է: Կատարվել են համապատասխան փոփոխություններ:	

			Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողով՝ հանձնաժողովի համացանցային կայքում որոնման հնարավորությամբ տեղադրելու համար:»: Առաջարկը հիմնավորվում է հետևյալով՝ Առկա է սույն կարգավարումը ընտրական օրենսգրքում նախատեսելու անրաժեշտությունը և կարգավորումը Օրենսգրքից հանելը հանդիսացել է տեխնիկական վրիպակ:		
3.	***ՀՀ կառավարություն***	**Նախագծի 56-րդ և 73-րդ հոդվածներ**	Նախագծի 56-րդ և 73-րդ հոդվածներից հանել կուսակցությունների կանոնադրությունների օրենսդրության պահանջներին համապատասխանելու վերաբերյալ տեղեկանքներին առնչվող կարգավորումները: Միաժամանակ՝ քննարկվող հոդվածներում կետերի համարակալումը շտկել՝ ապահովելով դրանց հաջորդականությունը: Նախագծերի փաթեթից հանել «Իրավաբանական անձանց պետական գրանցման, իրավաբանական անձանց առանձնացված ստորաբաժանումների, հիմնարկների և անհատ ձեռնարկատերերի պետական հաշվառման մասին» օրենքում լրացումներ կատարելու մասին օրենքի նախագիծը: Առաջարկը հիմնավորում է հետևյալով՝	Ընդունվել է: Կատարվել են համապատասխան փոփոխություններ:	

			Պետք է առաջնորդվել կուսակցությունների գործունեության իրավականության կանխավարկածով և ընտրություններից առաջ չծանրաբեռնել նրանց լրացուցիչ փաստաթղթեր ներկայացնելու պահանջով, ինչը կարող է արհեստական խոչընդոտներ ստեղծել ընտրություններին մասնակցելու գործընթացում: Ընդ որում, Վենետիկի հանձնաժողովը և ԺՀՄԻԳ-ը հստակ կարծիքով արտահայտել են այն դիրքորոշումը, որ նշված պահանջը չափազանց ֆորմալիստական , քանի որ լավ կառավարման սկզբունքի համաձայն բոլոր անհրաժեշտ փաստաթղթերը կամ տվյալները պետք է պահանջվեն անմիջապես իրավասու մարմիններից, և այդ տեղեկատվության փոխանցումը պետք է լինի ավտոմատ, այլ ոչ անհրաժեշտություն առաջացնելով քաղաքական կուսակցություններից պահանջել լրացուցիչ հիմնավորող փաստաթղթեր: Ավելին, կարծիքում անդրադարձ է կատարվել նաև հնարավոր հետևանքների բնույթին, և արձանագրել, որ, օրինակ, աննշան թերությունների դեպքում թեկնածուների գրանցումից հանելը չի համապատասխանի համընդհանուր ընտրական իրավունքի և իրական ընտրությունների սկզբունքին: Ըստ այդմ, Վենետիկի հանձնաժողովը և ԺՀՄԻԳ-ն առաջարկել են, որ ԿԸՀ-ն ինքը պահանջի փաստաթղթերը այլ		

			իրավասու կառույցներից և կարող է հանել թեկնածուների և կուսակցությունների ցուցակները, եթե ընտրություններին մասնակցելու բովանդակային չափանիշները չկատարվեն: Այսպիսով, առաջարկվում է օրենսդրական կարգավորումներից հանել կուսակցությունների կանոնադրություններին օրենքով նախատեսված պահանջներին համապատասխանելու հարցը ընտրություններից առաջ ստուգելու վերաբերյալ դրույթները: Արդյունքում այդ պարտականությունը պետք է հանել Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի վրայից, ինչպես նաև չնախատեսել, որ դրա վերաբերյալ տեղեկանքը տրամադրում է Արդարադատության նախարարության գործակալությունը:		
4.	***ՀՀ կառավարություն***	**Նախագծի 5-րդ հոդված**	Առաջարկվում է Նախագծի 5-րդ հոդվածի 3-րդ կետում «նախադասության» բառը փոխարինել «նախադասությունից» բառով: Առաջարկը պայմանավորված է նկատված վրիպակը շտկելու անհրաժեշտությամբ:	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	
5.	***ՀՀ կառավարություն***	**Նախագծի 6-րդ հոդված**	Նախագծի 6-րդ հոդվածի 3-րդ կետով Օրենսգրքի 10-րդ հոդվածի 4-րդ մասի առաջին նախադասությունում «կարող են ընդգրկվել այն ըստ գտնվելու վայրի ընտրական տեղամասի ընտրողների ցուցակում» բառերը փոխարինել	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	

			«կարող են ընդգրկվել այն ընտրական տեղամասի ըստ գտնվելու վայրի ընտրողների ցուցակում» բառերով: Առաջարկը հիմնավորվում է կարգավորման մեջ ճիշտ շարադասության պահպանման նպատակով:		
6.	***ՀՀ կառավարություն***	**Նախագծի 15-րդ հոդված**	Առաջարկվում է Նախագծի 15-րդ հոդվածի 15-րդ կետով նոր խմբագրությամբ շարադրվող ՀՀ ընտրական օրենսգրքի 20-րդ հոդվածի 11-րդ մասի երկրորդ նախադասությունում «մշակում և Ազգային ժողովի» բառերը փոխարինել «մշակում, Ազգային ժողովի» բառերով և կետադրական նշանով: Առաջարկը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ «և» շաղկապի առկայության դեպքում խախտվում էր նախադասության շարադասությունը: Տվյալ դեպքում առավել նպատակահարմար է «ստորակետ» կետադրական նշանի օգտագործումը:	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	
7.	***ՀՀ կառավարություն***	**Նախագծի 17-րդ հոդված**	Նախագծի 17-րդ հոդվածի 8-րդ կետը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ «8) 8. Ընտրական հանձնաժողովի որոշումը ստանալուց հետո համայնքի ղեկավարը և արտաքին գովազդային վահանակները (լուսադիոդային գովազդային վահանակներ) տնօրինող կազմակերպությունների ղեկավարներն ապահովում են, որ գրանցումն ուժը կորցրած կամ անվավեր ճանաչված	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	

			թեկնածուների, ընտրությունների մասնակցող կուսակցությունների (կուսակցությունների դաշինքների) քարոզչական պաստառները, քարոզչական տպագիր և այլ նյութերը եռօրյա ժամկետում հանվեն: Գրանցումն ուժը կորցրած կամ անվավեր ճանաչված թեկնածուների, ընտրությունների մասնակցող կուսակցությունների (կուսակցությունների դաշինքների) կողմից քարոզչական պաստառները, քարոզչական տպագիր և այլ նյութերը եռօրյա ժամկետում չհանվելու դեպքում դրանք հանում է համայնքի ղեկավարը՝ ոստիկանության աջակցությամբ: Համայնքի ղեկավարը գրանցումն ուժը կորցրած կամ անվավեր ճանաչված թեկնածուներից, ընտրությունների մասնակցող կուսակցություններից (կուսակցությունների դաշինքների) կարող է պահանջել իր կատարած ծախսերի փոխհատուցում:»: Առաջարկը հիմնավորում է հետևյալով՝ Նախատեսվում է վերացնել այն անհստակությունը, երբ Նախագծում առկա տարբերակով պարզ չէ, թե ով պետք է հանի խախտմամբ տեղադրված քարոզչական պաստառը, քարոզչական տպագիր և այլ նյութերը:		
8.	***ՀՀ կառավարություն***	**Նախագծի 17-րդ հոդված**	Նախագծի 17-րդ հոդվածի 9-րդ կետը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ «9) 9-րդ մասի առաջին	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	

			պարբերությունը շարադրել նոր խմբագրությամբ. «Սույն հոդվածի դրույթների խախտմամբ տեղադրված քարոզչական պաստառը, քարոզչական տպագիր և այլ նյութերը համապատասխան ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի որոշման հիման վրա հանում է համայնքի ղեկավարը՝ ոստիկանության աջակցությամբ: Սույն գործառույթը համայնքի ղեկավարի համար պատվիրակված լիազորություն է:»: Առաջարկը հիմնավորում է հետևյալով՝ Նախատեսվում է վերացնել այն անհստակությունը, երբ Նախագծում առկա տարբերակով պարզ չէ, թե ով պետք է հանի խախտմամբ տեղադրված քարոզչական պաստառը, քարոզչական տպագիր և այլ նյութերը:		
9.	***ՀՀ կառավարություն***	**Նախագծի 34-րդ հոդված**	Առաջարկվում է Նախագծի 34-րդ հոդվածի 1-ին կետում «հոդվածի» բառը փոխարինել «մասի» բառով: Առաջարկը պայմանավորված է նկատված վրիպակը շտկելու անհրաժեշտությամբ:	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	
10	***ՀՀ կառավարություն***	**Նախագծի 38-րդ հոդված**	Նախագծի 38-րդ հոդվածով լրացվող Օրենսգրքի 9.1-ին գլխում ներառված 55.2-րդ հոդվածի. 1) 1-ին մասում «Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը» բառերը փոխարինել «Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	

			նախագահը» բառերով: Առաջարկը պայմանավորված է կարգավորումը հստակեցնելու անհրաժեշտությունով: 2) 2-րդ մասի 1-ին կետը հանել: Առաջարկը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ խնդրո առարկա կետով նշված լիազորությունները դուրս են Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի գործառույթների շրջանակից: 3) 2-րդ մասի 4-րդ կետում երկրորդ «քաղաքացիական ծառայության» բառակապակցությունից առաջ լրացնել «Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովում», բառերը, իսկ «, մրցութային հանձնաժողովի ձևավորման կարգը, աշխատակարգը» բառերը հանել: Առաջարկը պայմանավորված է նշված կարգավորումը Ազգային ժողովի կողմից 2024թ.-ի դեկտեմբերի 3-ին երկրորդ ընթերցմամբ և ամբողջությամբ ընդունված «Քաղաքացիական ծառայության մասին» օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» օրենքին համապատասխանեցնելու անհրաժեշտությամբ:		

11.	***ՀՀ կառավարություն***	**Նախագծի 55-րդ հոդված**	Առաջարկվում է Նախագծի 55-րդ հոդվածի 1-ին կետում «նախադասությունը» բառը փոխարինել «պարբերությունը» բառով: Առաջարկը պայմանավորված է նկատված վրիպակը շտկելու անհրաժեշտությամբ:	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	
12	***ՀՀ կառավարություն***	**Նախագծի 76-րդ հոդված**	Առաջարկվում է Նախագծի 76-րդ հոդվածի 3-րդ կետում «բառերը հանել» բառերից առաջ լրացնել «կետադրական նշանը և» բառերը: Առաջարկը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ առաջարկվող փոփոխությամբ կարգավորումից հանվում է նաև կետադրական նշան:	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	
13	***ՀՀ կառավարություն***	**Նախագծի 4-րդ, 9-րդ և 13-րդ հոդվածներ**	Նախագծի 4-րդ հոդվածի 5-րդ կետով Օրենսգրքի 8-րդ հոդվածի նոր խմբագրությամբ շարադրվող 8-րդ մասում՝ 1) «գրանցման ժամկետների, քվեարկության օրվա,» բառերից և կետադրական նշաններից հետո լրացնել «տեղի, ժամանակի,» բառերը և կետադրական նշանները, 2) «Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը հանրային տեսալսողական հեռարձակողի և հանրային լսողական հեռարձակողի եթերով ընտրողների համար հրապարակում է նաև տեղեկատվություն իրենց ընտրական տեղամասի համարի» բառերից հետո լրացնել « և տեղամասային կենտրոնի հասցեի» բառերով:	Ընդունվել է: Կատարվել են համապատասխան փոփոխություններ:	

			Նախագծի 9-րդ հոդվածի 1-ին կետը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ «1) 2-րդ մասի առաջին նախադասությունը շարադրել նոր խմբագրությամբ. «Ընտրողների նախնական ցուցակը՝ ըստ ընտրական տեղամասերի, քվեարկության օրվանից 40 օր առաջ, Ազգային ժողովի արտահերթ ընտրությունների դեպքում՝ 20 օր առաջ, իսկ ընտրողների վերջնական ցուցակը՝ ըստ ընտրական տեղամասերի, քվեարկության օրվանից 7 օր առաջ տեղադրվում է Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի և Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարարության համացանցային կայքերում՝ ներբեռնելու հնարավորությամբ:»: Նախագծի 13-րդ հովածի 2-րդ կետը հանել: Հաշվի առնելով, որ «Հայաստանի Հանրապետության ընտրական օրենսգիրք սահմանադրական օրենքում լրացում և փոփոխություններ կատարելու մասին» 2024 թվականի սեպտեմբերի 10-ի ՀՕ-335-Ն օրենքով ընտրական օրենսգրքի քննարկվող դրույթներում արդեն իսկ կատարավել են համապատասխան փոփոխություններ, որոնք ուժի մեջ են մտել 2024 թվականի սեպտեմբերի 10-ից, ուստի Նախագծում կատարվում են		

			անհրաժեշտ փոփոխություններ:		
14	***ՀՀ կառավարություն***	**Նախագծի 79-րդ հոդված**	Նախագծի 79-րդ հոդվածում կատարել փոփոխություններ, որի արդյունքում Օրենսգրքի 141-րդ հոդվածում նախատեսվում են հետևյալ կարգավորումները՝ Նախագծի 79-րդ հոդվածի 1-ին և 2-րդ կետերը շարարդրել նոր խմբագրությամբ՝ «1) 6-րդ մասը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ «6. Ընտրական ցուցակից ընտրվում է այն թեկնածուն, որի հերթական համարն ընտրական ցուցակում փոքր կամ հավասար է տվյալ ընտրական ցուցակին հասանելիք մանդատների թվին: Եթե դրա արդյունքով կուսակցության մանդատների 70 տոկոսից ավելին բաժին է հասնում նույն սեռի ներկայացուցիչներին, ապա առավել շատ ներկայացված սեռի՝ 70 տոկոսը գերազանցող մանդատները տրամադրվում են ընտրական ցուցակի՝ պակաս ներկայացված սեռի նվազագույն համարով թեկնածուներին, եթե այդպիսիք առկա են՝ ապահովելով պակաս ներկայացված սեռի 30 տոկոսից ոչ պակաս ներկայացվածություն: Եթե ընտրական ցուցակում պակաս ներկայացված սեռի ներկայացուցիչներ չկան, ապա այդ մանդատները մնում են թափուր: Եթե	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	

			կուսակցության ընտրական ցուցակում ընդգրկված թեկնածուների թիվը փոքր է հասանելիք մանդատների թվից, ապա համապատասխան մանդատները մնում են թափուր: Երևանի ավագանու անդամ ընտրված թեկնածուների մասին Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը կազմում է արձանագրություն, իսկ համամասնական ընտրակարգով անցկացվող մյուս համայնքների ավագանու անդամ ընտրված թեկնածուների մասին արձանագրություն է կազմում համապատասխան ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովը: Երևանի ավագանու անդամ ընտրված թեկնածուների մասին արձանագրությունը՝ հնգօրյա ժամկետում, ուղարկվում է վարչապետին, իսկ համամասնական ընտրակարգով անցկացվող մյուս համայնքների ավագանու անդամ ընտրված թեկնածուների մասին արձանագրությունը՝ համապատասխան մարզպետին: Արձանագրությունը կազմվում է ավագանի ընտրվելու մասին համապատասխան ընտրական հանձնաժողովի որոշման վիճարկման համար սահմանված ժամկետի ավարտին հաջորդող 5-րդ օրը, իսկ այդ որոշման վիճարկման դեպքում՝ համապատասխան որոշումն ընդունելու		

			հաջորդող 5-րդ օրը:», 2) 8-րդ մասը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ «8. Մանդատից հրաժարված կամ ընտրված և լիազորությունները վաղաժամկետ դադարած ավագանու անդամի մանդատը համապատասխան ընտրական հանձնաժողովի արձանագրությամբ այդ մասին հանձնաժողովին իրազեկելուց հետո՝ մեկշաբաթյա ժամկետում, տրվում է այդ կուսակցության (կուսակցությունների դաշինքի) ընտրական ցուցակի հերթական հաջորդ թեկնածուին, իսկ եթե դրա արդյունքում տվյալ խմբակցության որևէ սեռի ներկայացուցիչների թիվը նվազում է և արդյունքում ցածր է լինելու 30 տոկոսից, ապա տրվում է այդ կուսակցության (կուսակցությունների դաշինքի) ընտրական ցուցակի նվազ ներկայացված սեռի հաջորդ թեկնածուին, եթե կա: Եթե ընտրական ցուցակում նվազ ներկայացված սեռի թեկնածուներ չկան, ապա այդ մանդատը մնում է թափուր: Եթե ընտրական ցուցակում այլ թեկնածու չկա, ապա մանդատը մնում է թափուր:» Առաջարկը հիմնավորում է հետևյալով՝ Ընտրական օրենսգրքի 141-րդ հոդվածի 6-րդ մասով սահմանվում է, որ եթե մանդատների բաշխման արդյունքում կուսակցության մանդատների 70		

			տոկոսից ավելին բաժին է հասնում նույն սեռի ներկայացուցիչներին, ապա առավել շատ ներկայացված սեռի՝ 70 տոկոսը գերազանցող մանդատները տրամադրվում են ընտրական ցուցակի՝ պակաս ներկայացված սեռի նվազագույն համարով թեկնածուներին, եթե այդպիսիք առկա են՝ ապահովելով պակաս ներկայացված սեռի 30 տոկոսից ոչ պակաս ներկայացվածություն: Այսինքն՝ համայնքի ավագանում պակաս ներկայացված սեռի առնվազն 30 տոկոսով ներկայացվածության պահանջը պարտադիր է այնքանով, որքանով տվյալ պահին ընտրական ցուցակում առկա են համապատասխան թեկնածուներ: Նման մոտեցումը հանգեցնում է զանգվածային ինքնաբացարկների կամ մանդատից հրաժարման, որի արդյունքում օրենքի պահանջը դառնում է զուտ ձևական, իսկ կանանց մասնակցությունը հասարակական և քաղաքական կյանքին՝ ոչ բավարար: Ուսումնասիրությունները վկայում են, որ 2021թ. 45 համայնքներում տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրություններին ներկայացված 163 ընտրական ցուցակներից միայն 4-ն են գլխավորել կանայք: Վերջին տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրություններում ընտրվել են 1029 ավագանու անդամներ, որոնցից միայն 314-ն են հանդիսանում կանայք (30,5		

			%): Չնայած Ընտրական օրենսգրքով ընտրական ցուցակներին ներկայացվող 30 տոկոս քվոտային, ոչ բոլոր ավագանիներում է հնարավոր եղել ապահովել կանանց ներկայացվածությունը առնվազն 30 տոկոսով:Ընտրական գործընթացում գտնվող 45 համայնքներից 17 համայնքների ավագանիներում կանայք կազմել են 30 տոկոսից պակաս, որը հիմնականում պայմանավորված է եղել մանդատների նախնական բաշխումից հետո կանանց՝ մանդատից հրաժարմամբ: Խնդիրը նրանում է, որ եթե ընտրական ցուցակում այլ կին թեկնածուներ չկան, ապա մանդատը տրվում է հաջորդ տղամարդ թեկնածուին, եթե նույնիսկ դրանով խախտվում է կանանց 25% քվոտան: Ընդհանուր առմամբ, 163 ընտրական ցուցակներից 22-ի դեպքում (13,5%) գրանցվել են բոլոր կամ գրեթե բոլոր կանանց ինքնաբացարկի դեպքեր: 11 ընտրական ցուցակներից ինքնաբացարկ են հայտնել բոլոր կին թեկնածուները:		
«Կուսակցությունների մասին» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» սահմանադրական օրենքի նախագիծ					

15	***ՀՀ կառավարություն***	**Նախագծի 3-րդ և 5-րդ հոդվածներ**	Նախագծում լրացնել նոր կարգավորում, որով «Կուսակցությունների մասին» սահմանադրական օրենքի 22-րդ հոդվածում լրացվում է հետևյալ բովանդակությամբ նոր՝ 3-րդ մաս, որի համաձայն Կուսակցություններն առնվազն տարեկան մեկ անգամ, մինչև յուրաքանչյուր տարվա փետրվարի 20-ը, Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովին տրամադրում են տեղեկատվություն իրենց բանկային հաշվի մասին՝ նշելով բանկի անվանումը, հաշիվների համարները և արժույթը կամ արժույթները, որոնցով բացվել են բանկային հաշիվները: Կուսակցությունն այս տեղեկատվությունը անկախ սույն մասում նշված ժամկետից, ներկայացնում է նաև իր հաշիվները սպասարկող բանկի կամ հաշիվների վերաբերյալ արդեն իսկ ներկայացված տվյալները փոփոխվելու դեպքում՝ փոփոխության կատարման օրվանից 10 օրվա ընթացքում: Նշված տեղեկությունները ներառել որպես կուսակցությունների հաշվետվություններում ներառվող	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	

			տեղեկություն, ինչի արդյունքում կիրառելի կլինի նաև դրա չներկայացման համար վարչական պատասխանատվությունը: Նախագծի 5-րդ հոդվածում լրացնել նոր 3-րդ կետ՝ «3) 8-րդ մասում լրացնել նոր՝ 5-րդ կետ՝ «5) կողմից ներկայացվող սույն օրենքի 22-րդ հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված տեղեկությունները:» Սույն առաջարկը հիմնավորվում է հետևյալով՝ Կատարվող փոփոխության արդյունքում կբարձրանա կուսակցությունների ֆինանսների նկատմամբ Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի կողմից իրականացվող վերահսկողության արդյունվետությունը: Նախագծում նախատեսել անցումային դրույթ, որով նախատեսվում է, որ այս տեղեկությունները առաջին անգամ ներկայացնելու պարտականությունը ծագում է 2025 թվականի հաշվետվությունները ներկայացնելիս: Քննարկվող առաջարկները հանդիսանում են Ազգային ժողովում ներկայացված քաղաքական ուժերի համաձայնեցված դիրքորոշումների արդյունք:		

16	***ՀՀ կառավարություն***	**Նախագծի 4-րդ հոդված**	Նախագծի 4-րդ հոդվածը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ «Հոդված 4. Օրենքի 24-րդ հոդվածի 2-րդ մասը շարադրել նոր խմբագրությամբ. «2. Կուսակցությանը տրվող նվիրատվության, ինչպես նաև անդամավճարի և մուտքի վճարի ընդհանուր չափը՝ դրամական արտահայտությամբ, մեկ տարվա ընթացքում չի կարող գերազանցել օրենքով սահմանված նվազագույն աշխատավարձի միլիոնապատիկը, այդ թվում՝ մեկ ֆիզիկական անձի կողմից՝ օրենքով սահմանված նվազագույն աշխատավարձի տասհազարապատիկը: Սույն հոդվածով սահմանված՝ նվիրատվությունների առավելագույն սահմանաչափը չի ներառում նախընտրական քարոզչության ժամանակահատվածում նախընտրական հիմնադրամներին կատարված մուծումները: Ֆիզիկական անձը կարող է սույն մասի առաջին պարբերությունում նշված նվիրատվության առավելագույն սահմանաչափի շրջանակներում նվիրատվություն կատարել մեկ և ավելի կուսակցության:»: Առաջարկը հիմնավորվում է հետևյալով՝ Կուսակցություններին կատարվող նվիրատվությունների շեմերը	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	

			բարձրացվում են՝ հիմք ընդունելով այն հանգամանքը, որ քաղաքական դաշտի զարգացման նպատակով անրրաժեշտ է ընդլայնել օրինական հնարավորությունները կուակցությունների համար իրենց գործունեությունը պատշաճ կազմակերպելու նպատակով ֆինանսներ ներգրավելու: Ինչպես նաև, քանի որ փոխվում են կուսակցություններին կատարվող նվիրատվությունների շեմերը, ապա ընտրությունների ժամանակահատվածում դրանցից առավել չափով նվիրատվությունների կատարման անհրաժեշտությունը բացակայում է: Քննարկվող առաջարկները հանդիսանում են Ազգային ժողովում ներկայացված քաղաքական ուժերի համաձայնեցված դիրքորոշումների արդյունք:		
17.	***ՀՀ կառավարություն***	**Նախագծում լրացնել նոր հոդված**	Նախագծում լրացնել նոր հոդված, որով՝ 1) օրենքի 23-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 3-րդ կետում «բյուջետային» բառը փոխարինվում է «պետական» բառով. 2) օրենքի 23-րդ հոդվածի լրացնել նոր 6□1-ին կետ□ «6□1□ Կուսակցությունը նվիրատվություններ, անդամավճարներ, մուտքի վճարներ և պետական ֆինանսավորում ստանալու նպատակով կարող է բանկային հաշիվներ ունենալ միայն	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	

			Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող՝ Կենտրոնական բանկի լիցենզավորած մեկ բանկում:»: Սույն առաջարկը հիմնավորվում է նրանով, որ մեկ բանկում հաշիվներ ունենալը էականորեն կհեշտացնի կուսակցություններին կատարվող նվիրատվությունների, անդամավճարների և մուտքի վճարների սահմանչափերի վերահսկման գործընթացը: Քննարկվող առաջարկները հանդիսանում են Ազգային ժողովում ներկայացված քաղաքական ուժերի համաձայնեցված դիրքորոշումների արդյունք:		
18	***ՀՀ կառավարություն***	**Նախագի 4-րդ հոդված**	Նախագծի 4-րդ հոդվածում լրացնել նոր 4-րդ կետ՝ 4) լրացնել նոր 15-րդ մաս. «15. Սույն օրենքի 23-րդ հոդվածի 6՝1-ին մասում նախատեսված բանկը ամսական պարբերականությամբ կուսակցությանն է տրամադրում նվիրատվությունների, անդամավճարների և մուտքի վճարների վերաբերյալ տեղեկություններ, որոնք ներառում են կատարված նվիրատվությունների, անդամավճարների և մուտքի վճարների սահմանաչափերի վերաբերյալ տվյալներ, ինչպես նաև նվիրատվություն, անդամավճար կամ մուտքի վճար կատարող անձի անունը, ազգանունը, հանրային	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	

			ծառայությունների համարանիշը կամ հանրային ծառայությունների համարանիշ չստանալու վերաբերյալ տեղեկանքի համարը, անձը հաստատող փաստաթղթի համարը:»: Սույն առաջարկը հիմնավորվում է այն նպատակով, որ կուսակցությունները պետք է ուենան համապատասխան տեղեկություններ, որոնց միջոցով կարող են վերահսկել իրենց սահմանված չափից ավել փոխանցված նվիրատվությունները:		
19	***ՀՀ կառավարություն***	**Նախագծում լրացնել նոր կարգավորում**	Օրենքի 24-րդ հոդվածի 7-րդ մասում «ազգանունը» բառից հետո լրացնել «, հանրային ծառայությունների համարանիշը կամ հանրային ծառայությունների համարանիշ չստանալու վերաբերյալ տեղեկանքի համարը» կետադրական նշանը և բառերը:	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	
20	***ՀՀ կառավարություն***	**Նախագծում լրացնել նոր կարգավորում**	Օրենքի 24-րդ հոդվածի 5-րդ մասի 1-ին նախադասությունը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ «5՝ Սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված չափը գերազանցող նվիրատվությունների ստացման դեպքում կուսակցությունը պարտավոր է ստանալուց հետո՝ իննսունօրյա ժամկետում, բայց ոչ ուշ, քան կուսակցության տարեկան հաշվետվությունը Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողով ներկայացնելը, կուսակցության համար սահմանված նվիրատվության,	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	

			անդամավճարի կամ մուտքի վճարի սահմանված չափը գերազանցող մասը կամ նվիրատվությունն ամբողջությամբ վերադարձնել նվիրատուին, իսկ դրա անհնարինության դեպքում՝ փոխանցել պետական բյուջե:»: Առաջարկը հիմնավորվում է այն հանգամանքով, որ նոր նախատեսվող ժամկետը համարվում է առավել ողջամիտ և նպատակահարմար պարտականության կատարման համար: Առաջարկը հանդիսանում է Ազգային ժողովում ներկայացված քաղաքական ուժերի համաձայնեցված դիրքորոշումների արդյունք:		
««Հանրաքվեի մասին» սահմանադրական օրենքում փոփոխություններ և լրացում կատարելու մասին» սահմանադրական օրենքի նախագծի					
	ՀՀ կառավարություն	**նախագծի 4-րդ հոդված**	Հիմք ընդունելով այն, որ նախագծում «հաշվեհամար» եզրույթի փոխարեն օգտագործվում է միայն «հաշիվ» եզրույթը և նախագծի տեքստում մնացել է տեխնիկական վրիպակ, առաջարկում ենք Օրենքի 20-րդ հոդվածի նոր խմբագրությամբ շարադրվող 5-րդ մասի «հաշվեհամարներ» բառը փոխարինել «հաշիվներ» բառով:	**Ընդունվել է:** Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	
««Բանկային գաղտնիքի մասին» օրենքում լրացումներ կատարելու մասին» օրենքի նախագծի					
	ՀՀ կառավարություն	**նախագծի 2-րդ հոդված**	Հիմք ընդունելով այն, որ նախագծի 2-րդ հոդվածով նախատեսվող կարգավորումները իրենց բովանդակությամբ կիրառելի են նաև	**Ընդունվել է:** Կատարվել է համապատասխան	

			«Տեղական հանրաքվեի մասին» օրենքի շրջանակներում կազմակերպով և անցկացվող հանրաքվեների նկատմամբ, առաջարկում ենք լրացվող 13.6-րդ հոդվածի 2-րդ մասի «օրենքով» բառից հետո լրացնել «և «Տեղական հանրաքվեի մասին» օրենքով» բառերը:	փոփոխություն:	
««Պետական տուրքի մասին» օրենքում լրացում եվ փոփոխություններ կատարելու մասին» օրենքի նախագծի					
	ՀՀ կառավարություն	**Փաթեթից հանել նախագիծը**	Հիմք ընդունելով այն, որ Նախագծերի փաթեթից հանվել է «Նույնականացման քարտերի մասին» օրենքի նախագծում առաջարկվո փոփոխությունների նախագիծը և «Ընտրական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում նույնականացման քարտերին վերաբերող բոլոր կարգավորումները հանվել են, առաջարկում ենք օրենքի նախագիծը հանել փաթեթից:	**Ընդունվել է:** Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	
«Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» օրենքի նախագիծ					
	ՀՀ կառավարություն	**Նախագծի 6-րդ հոդված**	Նախագծի 6-րդ հոդվածը շարարդրել նոր խմբագրությամբ՝ «**Հոդված 6**՝ Օրենսգիրքը լրացնել նոր՝ 40.19-րդ հոդվածով. «**Հոդված 40.19. Օրենքով սահմանված կարգի խախտմամբ կամ օրենքով չթույլատրված վայրում քարոզչական պաստառ, քարոզչական տպագիր և այլ նյութեր տեղադրելը կամ չհանելը**	**Ընդունվել է:** Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	

			1. Նախընտրական քարոզչության իրականացման համար օրենքով նախատեսված ժամանակահատվածում օրենքով սահմանված կարգի խախտմամբ կամ օրենքով չթույլատրված վայրում քարոզչական պաստառ, քարոզչական տպագիր և այլ նյութեր տեղադրելը՝ առաջացնում է տուգանքի նշանակում՝ ֆիզիկական անձի նկատմամբ՝ նվազագույն աշխատավարձի երկուհարյուրապատիկից մինչև երեքհարյուրապատիկի չափով, իսկ կուսակցության պաշտոնատար անձի նկատմամբ՝ երեքհարյուրապատկից հինգհարյուրապատիկի չափով: 2. Նախընտրական քարոզչության իրականացման համար օրենքով նախատեսված ժամանակահատվածում, օրենքով սահմանված կարգի խախտմամբ կամ օրենքով չթույլատրված վայրում տեղադրված քարոզչական պաստառը, քարոզչական տպագիրը և այլ նյութեր չհանելը՝ առաջացնում է տուգանքի նշանակում՝ ֆիզիկական անձի նկատմամբ՝ նվազագույն աշխատավարձի երկուհարյուրապատիկից մինչև երեքհարյուրապատիկի չափով, իսկ պաշտոնատար անձի նկատմամբ՝ երեքհարյուրապատկից հինգհարյուրապատիկի չափով:»:		

			Առաջարկը հիմնավորվում է հետևյալով՝ Հիմք ընդունելով այն հանգամանքը, որ նախընտրական քարոզչական գործընթացի մասնակից են հանդիսանում կուսակցությունները և նրանց կողմից պետք է առավել պատասխանատվությամբ պահպանվեն նախատեսված կանոնները՝ առաջարկվում է կուսակցության պաշտոնատար անձի նկատմամբ կիրառել առավել բարձր չափի վարչական տուգանք: Միևնույն ժամանակ, անհրաժեշտ է պատասխանատվություն սահմանել նաև այն դեպքերի համար, երբ պատշաճ տեղեկացված անձինք չեն հանում օրենքի խախտմամբ տեղադրված քարոզչական պաստառը կամ այլ նյութը:		
«Քաղաքացիական ծառայության մասին» օրենքում լրացում և փոփոխություններ կատարելու մասին» օրենքի նախագիծ					
	ՀՀ կառավարություն	**Վերնագիր**	Օրենքի նախագծի վերնագրից հանել «ԵՎ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ» բառերը	**Ընդունվել է:** Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	
		Նախագծի 2-րդ և 3-րդ հոդվածներ	Օրենքի նախագծից հանել հանել Նախագծի 2-րդ և 3-րդ հոդվածները՝ հիմք ընդունելով այն հանգամանքը, որ Ազգային ժողովի կողմից 2024թ.-ի	**Ընդունվել է:** Կատարվել է համապատասխան	

			դեկտեմբերի 3-ին երկրորդ ընթերցմամբ և ամբողջությամբ ընդունված «Քաղաքացիական ծառայության մասին» օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» օրենքի նախագիծը, որով «Քաղաքացիական ծառայության մասին» օրենքի համապատասխան դրույթներում կատարվում են փոփոխություններ, որոնք ներառում են սույն Նախագծով առաջարկվող կարգավորումները:	փոփոխություն:	
		Նախագծի 4-րդ հոդված	Նախագծի 4-րդ հոդվածում «2024 թվականի դեկտեմբերի 1-ից» բառերը փոխարինել «2025 թվականի ապրիլի 1-ից» բառերով, ինչը պահմանավորված է նախագծի եզրափակիչ մասի պատշաճ կիրառումն ապահովելու նպատակով:	**Ընդունվել է:** Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	